

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felolvasó szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Két tűz között.

Budapest, július 28.

(v.) Amit az egész világon s kivált Oroszországban Miklós cáron kívül mindenki előre látott, az most csakugyan bekövetkezett: a cári önkényuralom két tűz közé került. Az ázsiai harctéren a győzedelmes japán fegyverek pusztításait nyögi, otthon pedig az egyre merészebben fellépő forradalom bombái végzik rajta romboló hatásukat. Azt a háborút, amelynek véres kockázatait könnyelműen vállalta Miklós cár, még csak kiheveri valamikor és valahogy; de ez a forradalom, amelynek elhárítását egy-egy dördület jelzi, nem fog pihenni mindaddig, amíg az orosz nép számára a zsarnokság összeomlását és a szabadság uralmát ki nem vivja. Három héten belül három áldozatot seprte le a hatalom fokáról e forradalom forgószele: előbb egy kormányzót, majd egy alkormányzót s ma egy minisztert. Ez után vajjon ki következik majd?

A tigrisszívű Plehve, a cár belügyminisztere, a birodalmi főhóhér, került ma harmadiknak az áldozatok sorába. Ugyanolyan módon pusztult el, mint annak idején II. Sándor cár. Pétervár utcáin fényes nappalon bomba repült a kocsija elé; egy iszonyu robbanás után a miniszter teteme

véres csafatokra tépve hevert a kövezeten. Mindenki megdöbben a szörnyű eseten. De kinek van csak egyetlen könnye is az áldozat számára? Plehve ezt a halált érdemelte meg; stilszerűen más véget nem is érhetett volna. Sőt egész élete nem volt egyéb, mint nemzisznek a rendszeres előkészítése és kihívása. Az orosz birodalom belkormányzatának élén ez az emberi formába bujtatott fenevad a kegyetlen üldözések sportját űzte. Elfajtott minden szabad gondolatot, kiírtott minden szabadságvágyat. Kémeinek tizezreivel kilesette az elnyomott milliók fájdalmas nyögését, türelmetlen feljajdulását, a tűzhely körül vagy meghitt baráti körben elejtett egy-egy szavát az elégedetlenségnek. Aztán az így kikémleltekre rákültde porkolábait és hóhérjait. A Péter-Pál erőd kazamatáiban, Szachalin szigetének ólombányáin, Szibéria jégmezőin ezivel szaporodtak a zsarnokság áldozatai. És százával domborult a sírhant a politikai ürügyek alatt ártatlanul kivégzettek holtteteme fölé. E vérlázító gaszágoknak rendezője, életetője, atyamestere Plehve volt. A százötvenmilliónyi orosz népből egyetlen rabszolga-csordát akart csinálni, mely némán, vakon és bután hordja a rettenetes cári önkényuralom nyögését. Nem ismert irgalmat, idegen volt tőle minden emberi érzés,

vértócsákba fojtogatta az orosz nép lelkében szunnyadó szabadságvágyat s a hóhér pallosának szolgáltatta át a polgári önértet legszerényebb megnyilatkozásait is. Ilyen volt Plehve életpályája. Tiszta sor, hogy az orosz forradalmároknak elsősorban az ő elpusztítására kellett törekedniük.

Nem, ez nem merénylet többé, ez egy szervezett forradalomnak harca a lelketlen zsarnokságnak szervezete ellen. A lent működő nihilisták kivégezték az aljas deszpótassággá fajult állami nihilizmus fejét. Az orosz birodalom talaját aláásta a maga szörnyű aknáival az a forradalom, amely a huszadik század elején érkezettnek véli az időt a legsötétebb középkorra valló önkényuralom kiirtására. Az orosz népnek szabadság kell. Nem akarja tovább viselni jármát, türelmetlenül követeli emberi jogait, ura kíván lenni saját sorsának s viharosan követeli részét az emberi méltóság, a kulturális érettség s a polgárosult iraköles javaiból. A hatalmas orosz irodalom évtizedek óta készíti elő az elmaradhatatlan forradalmi kitérést. Attól a perctől fogva, hogy Herfen Alexander Londonba menekülése után megalapította a Kolokol nevű forradalmi folyóiratot, a mai korig Gogol, Puskin, Turgenyev, Tolsztoj, Gorkij, Csehov egyebet sem tettek, csak analizálták az orosz néplelket, irtó-

TÁRCA

Szomorú reggel.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: **Nógrádi László.**

Megyek, megyek előre a mezőn. Vörös párnái mögött még a nap. Nem, most nem várom a nap keltét, mint máskor édes vágygyal, reppes lélekkel.

— Ne kelj még fel, ragyogó nap, — mondom és olyan, mintha széles mező száz virágfeje, ezer fűszála, hosszú táblák növényerdeje mind rábólintana szavamra: ne kelj még fel, ragyogó nap! Igen az egész mező, a szárazföldek röge, a rovatkás hegyek, az erdő, mind ezt mormogja: ne kelj még fel, ragyogó nap!

Megyek, megyek előre a mezőn. A szomjas földön ezer meg ezer repedés. Mindeniket úgy nézem, mintha fájó seb volna, — de hiszen mi más. Vértelen seb élők s holtak ringáló anyjának kebelén. Forró nyilaival a nap ütötte ezeket a sebeket és írt rá felhők zápora nem hozott. Nem! Ezer meg ezer seb tátog, gyógyítatlan, minde-
nik beszélő száj, mint a csatater vítzeteinek sebei, de nem dicsőségről beszél, hanem pusztulásról panaszkodik. Sötét mélyével merőn néz a kéklő magasságba. . . Keres ott valamit: felhők és szelek, sugár és sötétség kormányzó urát . . .

Harmat se hullt. Nem csillog ezer gyöngy, gyémánt fűszálon, virágkehelyben, kóró-tüskén. Hajnal tünderei nem jöttek el, hogy tele marokkal gyémánt-harmatot szórjanak a földre. Hol

maradtak? Merre szálltak? Egy-egy vízeseppféle csillog a rezgő fűszálon. Ez se harmat. Utálatos pökök, szöcskék mosca. Oh, máskor milyen himes takaró borul a mezőre, milyen pompázatos reggeli köntös. Nincs az a kis rejtett fűszálacska, minek ne jutott volna pazar kézzel a harmat gyöngyszemeiből. Hogy ragyog, mosolyog ilyenkor a mező. Hiinned, apró manók fűbe, rög közé rejtekező seregének inceskedő szeme ragyog. Az ember tekintete telhetetlen mohósággal száll végig a mező tündéres káprázatán, a ragyogás esodálatos játéka megejtí, bilincsbe veri, elcsabitja, — most szomorú, fénytelen a mező.

Meghaltak talán a mező élei? Mert ime lankadtan konyul le a fűszál, a virágkehely, minden. Hajnal pirossága már ott ül az ég peremén, vörösödnek már a hegyek csusai, mély sóhajással surran el a rög fölött az éjszakai álomból hajnali ébredésre költőgető szellő és mégse ébred semmi.

— Ti lusták, ti mező álmosai, mondom. Mondom, de nem tréfás bohósággal, hanem szomorúan. Im itt járok a rög népe, leltem édes szeretetei között, kik meghitt barátaim: fű, fa, virág, utszéli kőr is, nekem mind kedves, — és most haldoklásom látom. — Ti édesek, kik szomorú lelkem boruját mindig eliztététek, ti leltem meghittjei, kikhez szótlán ajakkal annyiszor beszélek, ti isten földre írott gyönyörű gondolatai, kiket emberi leltem mindenha mohó szeretettel olvasott, — ti, látom, haldokoltok.

— Máskor mosolyogva fordul felém fejetek, én tudom, látom köszöntő mosolytokat, hallom a szót is, mely szelizzében, bogárzummögéssel felém száll, most némán álltok mind. Szótlán kétségbeesés, nagy szomorúság a mezőn.

— Hol vagytok hajnal tünderei, merre szálltok, köszáltok, mért nem jöttök a mezők betegeit gyógyítani? Legalább kijönnetek, legalább ti hoznátok a tikkadt ajkaknak egy kis harmatit. Ti se könyörültök, gonoszok, gonoszok!

. . . Itt állok az erdő szélén, az öreg erdőapó jól ismert, mély, bugó hangját hallgatom. Csöndes és szomorú, olyan halotti ének. Öreg erdőapó siratja gyöngébb, mulandóbb mezei testvéreit, kik ott a völgyek lapályos mélyein haldokolnak. Erdőapó a hegyek erőse, a hegyeké, kik büszke erővel emelik fejüket az ég felé, sorvasztó nyila rajta nem fog oly könnyen napvitéznek. Lankadhat friss ereje, de meg nem hal, mint azok az aprók, azok a gyöngékek ott lent a völgyek sikjain.

Nagyot, nagyot fuj árnyas, homályos mélyéből az erdő. Boldogok, kikhez elér e lehellet; fű, virág reménykedve emeli föl haldokló fejét s mosolyogva tekint a magas égre. Az erdő mély zsongásába nem harsog bele a rohanó patak. Itt egy árok, mellette állok éppen. Szilaj, fékevesztett vakmerőséggel itt szokott elrohanni a hegyek úde gyermeke, a harsogó szavu patak, — most csendes a szava, alig csilingel fel hozzám a mélyéből. Hogy megsoppadt e vad, erős gyermek! Mivé lett, bele hullt száraz faleveleket is alig bír el, kis száraz ág is gátat vet utjának. Máskor sziklákat görgetett játszi könnyűséggel, hatalmas törzseket hőmpölygetett le a völgybe. Oly csendevész most, mégis szívesen nézem és gondolom; nem apadt még el minden ér a rögben, ime az öreg hegyek csergedelvez bár csak, szükösen, de mégis adnak még éltető vért a völgynek. Látom, amerre a kis ér szalad a mezőn, ott vidám, mosolygó minden. Ott élet, amott haldoklók már s meghaltak pordolnak . . .

gatták belőle a fatalisztikus bele-nyugvást a meglévő nyomorúságba, beléje plántálták az élet rendeltetésének vizsgálására való hajlandóságot, a szellemi világosság kultuszát s a szabadságnak szerelmét. Művtiket folytatta a szépművészet. Repin és Verescsagin vásznai, Antocholszki és Trubeckoj márványai mind a zsarnokság utálatát, a szabadság ideáljainak varázslatos szépségét hirdették az oroszoknak. Mit tehettek ennyi vér-fénynyel szemben a Plehvék, a Szijaginok, a Bobrikovok s az önkényuralom többi apró baglyai? Bilincsre verheték s hóhérkézre adhatták a hívőket, de a hiten magán nem fogott az ő durva hatalmuk. S így az évtizedek során belesodródult az egész orosz nemzet a forradalmi szellem világába. Nem a földhözragadt muzsikok tömege, nem a lobogóvérű diákság, nem a szervezetségének hatalmától eltelt munkás-sereg alkotta egyedül a forradalom táborát. Gárdatisztek, magasrangú tábornokok lányai, előkelő főnemesek önként és nagy számmal jelentkeztek a forradalmi szervezetekbe, hogy kivigyék a lomhalelkű milliók közé a szabadságszeretet isteni szikráját s a megváltó forradalom szent igéit. Oroszországban ma mindenki forradalmár, a hatalom embe-reit kivéve, sőt lelkük legmélyén talán ezek is.

S ezt az Oroszországot vitte bele egy léha háborúba a cári önkény szeszélye. Tisztán látta mindenki s bizonyára a legjobban látták maguk a japánok, hogy mihelyt az ázsiai harctéren az első lövés eldördül, a birodalom belsejében legott talpra áll a forradalom hadserege. Csak a cár nem látta ezt előre s az a buta és kegyetlen szolgálhad, amelynek Plehve volt egyik legkifejezőbb típusa. Vesztükbe rohantak hát, midőn

odadozták a véres keztyűt az önértékben megalázott s létérdekeiben megtámadott japán nemzet lába alá. Az előrelátás gyorsabban és szörnységesebben vált be, semmint gondoltuk volna. Mi itt a külföldön csak azokról a nagy robbanásokról kapunk hírt, amelyek a cári hatalom egy-egy pillérét zuzzák törmelékké. Amde ahol ilyen sűrűn érik egymást a nagy explóziók, ott bizonyára állandó a forradalmi zajlás a tömegekben, amelyek a cári zsarnokságnak másfelé lekött hatalmával szemben birodalomszerte indították meg a támadó ostromot.

Akármi legyen a japán háboru vége, ezt a forradalmat többé nem lehet oda visszazsarnítani, ahonnan kiindult. Ez a forradalom ki fogja magának zsarnokolni az alkotmányt még akkor is, ha a háboru későbbi folyamán az orosz fegyverek felé fordul a győzelem. Mert hogy szabad kézre tehessen szert a harctéren, a cárnak előbb otthon kell békét teremtenie. *Békét*, mely a polgárok ki-elégített szabadságvágyára, az orosz nemzet emberi méltóságára és polgári önértékére építi fel a birodalom egyensúlyát; nem pedig afféle *rendet*, aminőt a csődbejutott hóhér-rendszer tudott fenntartani. A japán nép, midőn felvette a harcot a félelmetes orosz tulerővel szemben, a világszabadság ügyének a legnagyobb szolgálatot tette. Mert két tűz közé fogván a cári önkényuralmat, létre hívta azt az egyetlen konjunkturát, amely a lappangó orosz forradalom diadalát biztosítja. A Mukden és Port-Arthur körül kiontott vér áldásosan termékenyíti meg a szabadság, a civilizáció talaját: az orosz alkotmány és a világbéke kalásza fognak a végén is e talajból kizsendülni.

— Hát még ti éltek és dolgoztok, mondom a jókor reggel sürgő hangyanépek. Palotájuk itt épült az erdő árnyas szélén, egész rőzsepiramis Boldogok, százsor boldogok. Nézem a szürke rőzsehegyet, e hangyapalotát, látom a fekete-kabátos sürgő-forgó népet; a szombék mellett néhány szelid erdei virág nyílik; smott mogyoróbokor sűrűje; arcomat meg-megsimitja az erdő léis lehellete; kis madár pintye, nem látom; meillett előresorivta rőpül nagy ügyetlenül egy bogár; olyan csend van s mégis annyi szót hallok, annyi beszélő hangot. Én nem tudom, csak megrezdül a szívem s reszkető ajakkal mondom szólanul: boldogok, ők százsor boldogok . . .

Megyek tovább. Lankás hegyoldalban néhány buzakeresztet látok. Verejtékes munka eredménye. Kevés áldás, kevés harmat hullott rá. Soványka, látom. Sok remény költ pedig a tél zivataros napjain a hajlott hátú kunyhókban, sok remény enyhe tavasz nyíltán a bajjal küzdő emberekben, de im, felhő elapadt, harmat nem hullt. Csenevész, ritka buzakeresztetek állnak itt-ott. Nézem. Sárga, ritkás a tarló, máskor arany ömlött a földből; egy-egy ember ödöng a tábla földeken. Szinte hallom, hogy mondja reményvesztetten:

— Soványka, soványka, — és borulat száll arcára, a gondnak nehéz felhője. Látom a fáradt embert munkája végén, ott reménye sirjánál, mely fölött a soványka buzakeresztetek állnak; látom őt, értem bánatát és mondom: nem boldog, nem boldog . . . De ti nem tudjátok ezt, gyerekek, ti örültök a buzát sűrűn belepő konkolyvirágnak s a cifra gaznak, a szeliden mező kék buzavirágnak; ti szeretettel futtok a

hímes lepkék után, kiknek élete a forró napsugár, mely most ezer halált szór a földre. Gyerekek, nektek nincs szomorú reggeltok: játékos nap után édes ragyogó éjszaka és aztán mosolygó reggel. Gyerekek, játékos boldogjai, még nem tudjátok, hogy majd eljön az idő, mikor ti is fáradt testtel, gonderhelt lélekkel fogtok itt állni a buzakeresztetek között s nem fog gyönyörködtetni a konkoly színes kelyhe, sem a szelid buzavirág ragyogó kéksége . . .

Még egy falatka felhő se száll az égen. A végtelen szurmeszön egyetlen foltocsa se. Látom, hogy fényesedik, szürkül ez az égi mező, amint kel a nap.

— Ne keij még fel, ragyogó nap, mondom. És rábólintanak szavamra a tikkadt föld haladókló népei, fűvek, fák, virágok, növények. Hiába, miud hiába, ott izzik már az ég kohójában a nagy tüzes gömb. Fényesedik az ég alja, szinte vakul bele tekintő szemem. Mindjárt ráömlik a hegyek csucára a forró láva, onnan lezudul a völgy fenekére, sustorgó omlása elborít mindent könnyörtelenül. Én még szomorubbak lesznek a fák, virágok, mint voltak. Hervadtan lekonyuló fejük lehajlik a rögre, a sirba. Napnyugtáig sok halál esik a mezőn.

Szomorú reggel ez nagyon. Haldokoltok, lelkem szerettei. Én nem segíthetek, az én szavam gyöngö. De im ott száll könnyörgő énekével a lán-goló ég felé egy madárka. Ott száll, tiszta dalát talán meghallja majd az is, ki a nap tüzes sugara mögött székel. Meghallja s a lankadt mező hal-doklóira áldó, éltető harmatot hullat.

A földmivelési vita.

Budapest, július 28.

Szociális vita folyt a t. Házban s erről jutott eszükbe a szocialistáknak, hogy, legalább a karzatról, ők is résztvehetnének a vitában. A második emeleti karzatról két tejjőlösszájú siheder — amint később ki-tűnt: *Rozs* József kiadóhivatali ifju és *Stern* Ede foglalkozástalan asztalos — egy csomó nyomtatványt dobott le a völgybe. A rő-pülő nyomtatványokon a „magyarországi szociáldemokrata párt” azt mondja el a képviselő uraknak, hogy míg ők, nyakuk-ban a lojalitás tarisznyájával, nyugodtan tárgyalnak és igyekeznek szerény kíván-ságaikat parlamentáris formákba önteni, addig az országban „a felelőtlen kormány vadul gázol keresztül a közszabadságokon.” Ennek illusztrálására a szocialista nyomtat-vány leközi egy táblai elnöknek a törvényszé-kekhez intézett bizalmas köriratát, hogy a tör-vényszékek gyorsan és hathatósan támogassák a rendőrséget, valahol ez a szocialistákkal szemben kíván erőlesen eljárni. A nyom-tatvány tartalmából világos, hogy a két szocialista siheder megkésétt s amit a bel-ügyi tárca tárgyalásánál kellett volna csi-nálnia, azt a földmivelési vitáig halasztotta. A nyomtatványokkal dobálózó ifjakat leve-zették a karzatról, az alelnök vállatára fogta s végül a rendőrség letartóztatta őket. Benn a teremben pedig alig okozott az egész valami kis mozgolódást.

Perczel Dezső elnök csak annyit mon-dott:

— Menjünk tovább! Ilyen gyerekesiny nem zavariat bennünket!

S a t. Ház se volt hajlandó szenzációt szimatolni. Olyan napon, mikor az orosz nihilisták levegőbe rőpitik Plehve belügy-minisztert, a magyar szocialisták az ő rou-gyos nyomtatványaikkal senkit sem ijeszt-hetnek meg.

Történt mindez *Bedőházy* János be-széde közben, aki a mai ülés harmadik szónoka volt. Előtte *Papp* Géza előadó és a Kossuth-párti *Marjay* Péter beszélt. Utána *Sebess* Dénes, *Barta* Ödön, *Molnár* Ákos és *Simonyi-Semadam* Sándor vett még részt a vitában, legérdekesebben *Barta* Ödön, aki a takarmányhiány kapcsán azok-ról a kisemberekről beszélt, akiknek egyetlen tehenükben van az egész vagyonyuk. A hegyvidéki akció keretében egy ki-sérletet ajánlott a miniszter figyelmébe: a szegény emberek egyetlen tehenének egy közös gőcponton való olcsó téli ellátását. Ezenkívül *Barta* hozta szóba az olasz bor-vámklauzula kérdését is, melyre aztán *Molnár* Ákos részletesebben is kiterjesz-kedett.

A miniszter ma még nem jutott szó-hoz. Valószínű, hogy holnap már az ülés elején megfelel a ma elhangzott beszédekre s délig talán az egész vitát befejezhetik. Erre való tekintettel holnapra már a kul-tusztárcát is napirendre tűzték . . .

A képviselőház ülése július 28-án.

— Kezdeté délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ óraker. —

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf *Tisza* István, *Tallán* Béla.

Elnök: Megnyitja az ülést s előterjeszti az irományokat, köztük gróf *Zichy* Aladár szabadságot kéro levelét és a Kárpát-Egyesület meghi-vását a Tátrafüreden emelt Szilágyi Dezső-szo-bornak augusztus 7-én tartandó leleplezésére.

Napirenden van

a földmivelési költségvetés tárgyalása.

Papp Géza előadó ismerteti a földművelési tárca tétéleit és méltatja a volt miniszter működését, amelyvel egy csapásn halad a földművelés mostani vezetőjének tevékenységére. Részletezi azokat a tétéleket, amelyek emelkedést tüntetnek fel a tavalyi költségvetéshez képest. Külkereskedelmi forgalmunk jelentékenyen emelkedett s megérte a reafordított költségeket. Ugyancsak nagyobb tételt vesz fel a budget az állattenyésztés fejlesztésére. Részletesen fejtegeti az irányelveket, melyek a földművelési kormányt a szőlészet, borászat, az állami jószágok kezelése és a telepítés terén vezetik. Elfogadásra ajánlja a költségvetést. (Élénk helyeslés jöbbséll.)

Marjay Péter szemere hányja a törvényhozás tagjainak, hogy nem mutatnak érdeklődést az állami költségvetés iránt s a kormánynak, hogy olyan későn tárgyalja a budgetet. Nem tartja szakembernek a földművelési tárca mostani vezetőjét, akinek egyébként azt kívánja, hogy olyan meleg elismerés kérésje távozásakor, mint elődjét. (Zaj a jobboldalon.) Szóvá teszi a földművelő nép nyomorát, amely érthetővé teszi a szocializmus terjedését. Beszél a biztosító társaságok kartelljéről, amely a kisbirtokosokra nézve valóságos csapás és az országos szárazságról, melynek beláthatatlan következményeit adóelengedéssel kell enyhíteni. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

„Utasítsa a képviselőház a kormányt, hogy a földadót leszállítsa, a fokozatos adórendszer behozatala, utadó eltörlése, illetékek mérséklése tárgyában haladéktalanul törvényjavaslatot terjesszen a képviselőház elé.” (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Bedőházy János a székelység sorsát ajánlja a földművelési kormány figyelmébe, mert a székelység baja egy nagy magyar vidék nyomorúsága. Az elszegényedéshez hozzájárult a szőlők pusztulása, a legelők betiltása, az arányosítás. A Székelyföldön ipart csak az önálló gazdasági berendezkedés teremthet. A székel kirendeléség derék munkát végez, de rendelkezéseinek végrehajtásai igen gyakran helytelenek és célhoz nem vezetők. Sokkal helyesebb volna, ha a különböző terményeknek és gazdasági cikkeknek kiosztása helyett a kormány a különböző gazdasági egyesületeknek bizonyos összegeket bocsátana rendelkezésére, amelyek aztán belátásuk szerint hasznosítanák ezt. A telepek ügyét teszi szóvá, majd fejtegeti, hogy Erdélyt nagy gazdasági válság fenyegeti. Semmi takarmány nem termett s emiatt kénytelen a szegény nép marhát eladni, de viszonyai miatt nem képes tavasszal mást venni s így nem lesz módjában földjét megművelni. A költségvetést megszavazza, bár a kormány iránt bizalommal nem viseltetik.

(Szűnet után.)

Brezovay László, a véderőbizottság előadója, több jelentést terjeszt elő.

Sebess Dénes polemizál a kereskedelmi miniszterrel, aki a közös vámterület mellett tört nép-árusítását. A nemzet nagy többsége nincs a kereskedelmi miniszterrel egy véleményen. A mai viszonyok közt a kisbirtokosokat pusztulás fenyegeti, a mezőgazdasági hitelviszonyok sürgősen javítandók még pedig az örökösödési és a telek-könyvi törvény módosítása után. Csak minálunk nem történik semmi a birtokos osztály terheinek könnyítésére. A jelzáloghitelnek legelső alapfeltétele, a telekkönyvek rendezettségére hiányzik nálunk. Be kell hozni a közép- és kisbirtokosok hitbizományának intézményét, mert csak ezzel tarthatjuk meg a földet magyar kézben. A magyar pénzügyintézetek nagy osztalékra törekvenek, ellenben a nemzetiségi pénzügyintézeteket humánus szempontok is vezetik a kölcsönügyletek kötésénél. (Ugy van! baróll.)

A kincstári és közbirtokossági erők kihasználásánál és értékesítésénél helytelen irányzat honosodott meg nálunk, mely akadály a egy egészséges faipar kifejlődésének. Statisztikai adatokkal igazolja, hogy milyen nagy az aránytalanság a faiparral foglalkozó gyárak száma és az évenként levágott erdőterületek között. A közbirtokossági erők eladásánál igen ésszerűen elvek uralkodnak s az árat legtöbbször hozzá nem értő emberek határozzák meg. Eseteket sorol fel erre s felhívja a miniszter figyelmét, hogy vágja utját a helytelen erdőkihasználásnak. A kincstár jóformán elkötyavetyélte ezeket az erdőségeket, miért nem létesített ott inkább faipari telepeket?

Nessi Pál: És ott magyarokat alkalmazzon!
Sebess Dénes: Magyarok azok, csak hogy gacsi magyarok. (Derültség.) A miniszter energiájától sokat vár. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Barta Ödön: Nagystílusú földművelési politikát kívánna. Nálunk, sajnos, mindig idegen érdekeket táplál a magyar föld néve. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Arra kéri a kormányt, hogy amikor a közeljövőben a nagy gazdasági kérdések során a magyar érdekek szembe kerülnek az idegen érdekekkel, lépjen határozottan a magyar érdekek védelmére. Elismeri, hogy a jelenlegi miniszter nagy szeretettel foglalkozik tárcája ügyeivel. Ismerteti azokat a károkat, amelyek a nagy szárazság okozott a takarmányban. Itt gyors és

alapos segítségre van szükség. Az az intézkedés, hogy a vasut olcsón elszállítja a legalább 10.000 kilogramm súlyú takarmányt, segít a nagybirtokosokon, de nem segít semmit a kisembereken. Ajánlja a miniszternek azt az eszmét, hogy a rutén vidéken a kisemberek marha-állományát félre egyes géppontokon gyűjtse össze, s ott tartsa el nagy mennyiségben, tehát olcsón beszerezhető takarmánnyal. A másik fontos közgazdasági kérdés, hogy az olasz bor beözönlése ellenében a magyar érdekek majd megvédetnek-e, nem zudul-e majd szeptember elejétől kezdve a magyar gazdaság nyakába az olcsó olasz bor? Ezt annál is inkább tudnunk kell, hogy így a bortermelők tájékozhatóságuk magukat előre, mitévők legyenek? Bár a kormány iránt politikailag bizalommal nem viseltetik, a földművelésügyi szükségleteit mégis megszavazza. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Molnár Ákos a bortermelés oltalmazása és a borértékesítés érdekében szólal föl. Elismeri, hogy a kormány tett ez irányban lépéseket, de még mindig nem követ helyes eljárást. Nem akarja, hogy a borértékesítést szövetkezeti uton eszközöljék.

Ugron Gábor: Már miért ne!

Molnár Ákos: Mert a borkereskedők fürgébbek s gyorsabban értékesítik a bort.

Ugron Gábor: Védje a nép érdekeit, ne a panaszoló borkereskedőket!

Molnár Ákos: Nem a borkereskedők érdekeit védi, hanem arról beszél, mint lehetne gyorsan és jobban értékesíteni a bort. Azt akarja, hogy a bortermelő a kereskedőkkel teljes összhangban működjék.

Tallán Béla földművelésügyi miniszter: Szivesen látjuk őket!

Molnár Ákos: Az országos központi borértékesítő szövetkezet helyett sokkal fontosabbnak tartanák a vidéki pincészetkezetek felállítását, s ezek által a kis-termelők támogatását. Kívánja az idegen bor beözönlésének meggrátolását, a borítaladó megszüntetését és egy országos hordó-kikölcsönző-intézet felállítását. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Simonyi-Semadam Sándor: A közbirtokosság megszűntetését sürgeti, mert ez olyan elavult intézmény, amely a gazdasági haladásnál utjában áll. A költségvetést annak kijelentésével szavazza meg, hogy a kormány iránt bizalommal nem viseltetik.

Elnök: Ajánlja, hogy a holnapi ülés napirendjére a földművelésügyi tárcán kívül a vallás-és közoktatásügyi tárcá költségvetésének tárgyalását is tűzzék ki. (Helyeslés.)

Az ülés d. u. ¼ órákor végződik.

BELFÖLD

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottsága *Szivák* Inre elnöklelte alatt ma délután négy órákor ülést tartott. A bizottság *Abaffy Ödön*, gróf *Károlyi György* és *Véssi József* mentelmi jogának felfüggesztését ajánlja a képviselőháznak párvialdal vétsége miatt. Javasolja továbbá, hogy *Ivánka Oszkár* és *Csávolszky Lajos* mentelmi jogát párvialdal miatt reájuk kiszabott büntetés végrehajthatása céljából szintén felfüggeszszék. *Sándor Pál* sajtó utján elkövetett becsületsértés, báró *Kaas Ivor* sajtó utján elkövetett rágalmazás, *Nessi Pál* a büntetőtörvénykönyv 355. szakaszába ütköző büntetendő cselekmény, gróf *Zichy Jenő* kétrétebeli becsületsértés, *Serbán Miklós* becsületsértés és *Telecsky Kristóf* elleni feljelentés ügyében a bizottság a mentelmi jog felfüggesztését hozza javaslatba. *Hentaller Lajos* ellen párvialdalnál való segédkezés miatt folyamatba tett ügyben a mentelmi jog felfüggesztését nem javasolja a bizottság. *Barabás Béla* mentelmi jogának megsértése ügyében tett bejelentésére nézve a bizottság határozatal előtt bekívánja a belügyminisztériumtól a vizsgálati iratokat. Végül *Szederkényi Nándor* mentelmi esetét tárgyalták. *Szederkényi*ttől, aki egyik legutóbbi felszólalásában *Szivák* Imrét, mint a mentelmi bizottság elnökét indiskrécióval vádolta és a Ház elnökét megróttá, amiért *Szivák*ot beszélni engedte, *Perczel Dezső* házelnök megvonta a szót. *Szederkényi* ezért mentelmi jogának megsértését jelentette be. A mentelmi bizottság mai ülésére *Szederkényi Nándor* is meghívta, aki azonban a bizottság elnökéhez írt levelében betegségével mentette ki elmaradását, egyben pedig előadta az ügy állását. Meggyőződése szerint akkori felszólalása jogosult volt és az elnöknek nem volt jogában a szót megvonni tőle. A bizottság, ez ügyben *Klobusiczky János*

elnöklelte alatt, kimondta, hogy mentelmi esetet nem lát fennforogni.

A szabadelvűpárt értekezlete. Az országgyűlési szabadelvűpárt holnap, pénteken esti félnyolcór értekezletet tart, melynek tárgya a honvédelmi, az igazságügyi és a pénzügyi tárcák költségvetése, azonkívül a katonai alapítványokról szóló törvényjavaslat.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, július 28.

Megkezdődött a nagy visszavonulás. Még pedig olyan körülmények között, amelyek között a megvert japán sereg menekülését képzelte el magának Kuropatkin. Ha ezt az utat úgy tudja a szerencsétlen fővezér megtenni, hogy serege nem morzsolódik teljesen szét, akkor jóvátette hadvezetésének eddigi összes hibáit, akkor megérdemli, hogy nevét a legkiválóbbak közé iktassa a háborúk története. Mert ez a szomorú könyv nem tud olyan visszavonulásról, mely nehezebb körülmények közt ment volna végbe, mint a mostani. Csak egyetlen oldal nyugat felől védi némileg, a Taicziho folyó, minden más irányból ellenben ezer és ezer veszedelem fenyegeti. Kuropatkinak nem csak kitűnően szervezett hátvédre kell gondoskodnia, hanem erős előőrsről és oldalvédelemről is, mert a hegységéből minden pillanatban kitörhetnek a japán csapatok. És míg az előőrseknek és az oldalvédőknek szakadatlan harcokkal kell majd a sereg visszavonulását fedeznie, addig a kimerült hátvédet *Oku* fogja szorongatni. Ellenség fenyegeti tehát a sereget keletről, ellenség délről és ha az ily módon agyoncsigázott hadoszlopok végre Liaojanghoz érnek, ott talán már *Kuroki* várja őket. Hogy Mukdenből nem érkezhetik orosz segítség, az kitűnik azokból a hírekből, melyek Liaojang és Mukden között folyó nagy ütközetekről tesznek jelentést. Mit tehet ily körülmények között a Liaojangig elverődött orosz sereg? Hová meneküljön, mikor nyugat felé folyó állja utját, mikor a keleti magaslatokat japán csapatok szállták meg és háta mögött *Oku* áll félelmes seregével? Olyan kérdések ezek, melyek most már Pétervárot is a legnagyobb nyugtalansággal töltik el a lelkeket. Lenne-e értelme ilyen körülmények között a harcnak? Nem lesz-e kénytelen Kuropatkin a fegyvert lerakni? Szerintünk, hacsak valami fordulat nem áll be hirtelen a harc-terén, a mostani viszonyok között alig lehet más megoldást elképzelni.

A szárazföldi harctér.

Berlin, július 28.

A *Lokalanzeiger* kiküldött tudósítója jelenti *Tienszin*ből, hogy az egész *mandsuri* orosz hadsereg visszavonul Liaojang felé. A japánok 80.000 főnyi sereggel készülnek általános ostromot intézni Port-Arthur ellen s már a legközelebbi napokban minden oldalon megkezdik a támadást, de maguk is azt tartják, hogy egy hónapig fog tartani, míg Port-Arthur elfoglalják.

Tokio, július 28.

Oku tábornok jelenti: A japán hadsereg 24-én kezdte támadni az ellenséget, mely *Tapingling*nél és *Dacsiao* közelében lévő más jól megerősített helyeken főleg nyugat felé tizmerföldnyi kiterjedésben huzódott végig. Az ellenség mintegy öt

hadosztály erejű volt és legalább száz ágyúja volt. Jobb szárnyunk elérte a Tapinglingtől délkeletre három kilométernyire lévő dombokat, mire mindkét oldalról megkezdődött az ágyútűz. Harcélünk szürkületig ki volt téve az ellenséges ágyútűznek, míg a földrajzi helyzet folytán tüzésrészünk teljesen nem érvényesülhetett. Este 10 órakor jobb szárnyunk egyik csapata kiszorította az ellenséget Papingling mellett elfoglalt állásából. Majd később Dasicsaót uraló többi helyzeteit is elfoglaltuk és odáig üldöztük az ellenséget. Veszteségünk mintegy 300 fő.

London, július 28.

Niucsvang megszállásáról a következőket jelentik: Hétfőn éjjel nagyobb japán lovascsapat vonult be a városba. Megérkezésüket a kínaiak nagy örömmel üdvözlötték és számos idegen is megérkezésükön való örömet fejezte ki. A csapat azt a parancsot kapta, hogy még az éjjel folyamán térjen vissza Dasicsaóba, de az angol és az amerikai konzul kérésére az éjjelt még ott töltötték és másnap reggel vonultak el, csak kisebb őrséget hagyva a városban.

London, július 28.

A Reuter-ügynökség jelenti a dasicsaói ütközetekhez, hogy Oku tábornok vasárnap kezdett előrevonulni Dasicsaó felé. Az oroszoknak meg erősített állásaik voltak Dasicsaótól délre, amelyek a megerősített vonalról keletre és nyugatra terjedtek ki. Vasárnap reggel az oroszok lassanként egész erejüket kifejlesztették, amelyeket Oku tábornok öt hadosztályra és száz ágyúra bocsátott. Az orosz ágyúk tüzelése megakadályozta az előrenyomulást. Ezért Oku tábornok elhatározta, hogy bevárja a szürkületet és éjjeli támadást intéz az oroszok ellen. Este 10 órakor a japánok egész jobb szárnyukkal hirtelen az oroszokra vetették magukat. A Tajtinglingtől nyugatra és keletre lévő régi állást könnyen elfoglalták és éjjel körül az újabb orosz állást is elérték és ugyancsak elfoglalták. Napkeletre a japánok elfoglalták a Sensinsitungtól keletre lévő állásokat és üldözöbe vették az oroszokat Dasicsaóba való visszavonulásokkor.

Kuropatkin és Alexejev legutolsó találkozásuk alkalmával a következőkben állapodtak meg: Abban az esetben, ha a Haicsöngnél megindult ütközetek szükségessé tennék, Kuropatkin Mukdenből további rendelkezéseket fog küldeni a saját vezetése alatt álló, továbbá Stackelberg és Kurabajev parancsnoksága alatt lévő három hadosztálynak, amelyek a legutóbbi harcokban résztvettek, hogy szállják meg a Mukdenbe vezető utonalakat.

Pétervárott nem számítanak arra, hogy Kuropatkin mindenáron védeni fogja Liaojangot, sőt azt tartják, hogy az orosz sereg Liaojangot fel fogja gyujtani.

Berlin, július 28.

Péterváron át jelentik Mukdenből, hogy ott elterjedt hír szerint egy orosz szotnyát Niniseben faluban Szincintől keletre egy japán század 25-ikén megtámadott. Amikor ez a szotnya Mukden irányában visszavonult, egy öt emberből álló lovas japán őrzéssel találkozott, amiből a legnagyobb valószínűség szerint azt lehet következtetni, hogy a japánok Mukden felé való előrenyomulásukban már igen előretörtök.

Pétervár, július 28.

Itt az a hír van elterjedve, hogy Tenevics tábornok egy hadosztályal Vladivosztkban hajóra fog szállni, Koréában kiköt és Szöul ellen indul. Az expedíciót szeptember elejére várják.

Kuropatkin megsebesült.

Berlin, július 28.

Tokióból táviratozzák a Lokalanzeigernek: Ideérkezett jelentések szerint Kuropatkin a bal vállán megsebesült.

Port-Arthur ostroma.

London, július 28.

Csifui jelentések szerint július 22-ikén Port-Arthur körül nagy szárazföldi és tengeri harc

folyt le. A japánok nagyon megerősítették a Szancsinope dombot, amelyen elsáncolták magukat. Egy francia ember, aki Port-Arthurból Csifuba érkezett, azt beszéli, hogy a japán hajók rendkívül sokat szenvednek a szakadatlan szolgálat miatt és a nehéz ágyúk egy része már alig használható. Orosz menekültek ellenben azt jelentik, hogy a japánok a Burkov nevű orosz torpedónaszádót és két más orosz torpedónaszádról torpedókkal meglövöldözték. A hajóknak vége van.

Kuropatkin jelentése.

Pétervár, július 28.

Kuropatkin tábornoknak Miklós cárhoz intézett 25-iki keleti távirata jelenti: Ma este 11 óra körül a következő táviratot kaptam Szarugajev tábornoktól: Július 24-én csapataim támadtak és állást foglaltak a Nandalin-szorosban, a Csinsajajától délre fekvő magaslatokon, jobb szárnyukkal Csinesitun, Junatun és Szandzjaca falvakra támaszkodva. A japánok ágyútűz kezdetek csapataink ellen, melyek e három állást megszállták és 15 órán át folyton tüzeltek. Hat órakor a Csinsajajánál a Nandalin-szorosban föllállított csapatokra is kezdtek löni. A tüzelés reggel 7 óra körül erősödött és a Csinsajajától délre való állás felé irányult. Davanesün felől látták, hogy egy üteg magából a faluból lött. Estefelé erősödött az ellenséges ágyútűz és félnyolc órakor elérte legnagyobb fokát. Naplementekor az ellenség rohamra indult a Barnau-féle ezred ellen, melyet három zászlóaljjal erősítettek meg. Dobrotn ezredparancsnok visszaverte az ellenséges támadást, csapatait négyszer küldve szuronysegezve az ellenség ellen. Este kilenc órakor megszűnt az ágyútűzés. A puskaropogás azonban késő éjjelig tartott. Állásaikat megtartottuk. Ütközet után megállapították, hogy tizennyolc zászlóaljunk legalább is két ellenséges hadosztályal és tulnyomó tüzésrészgel állott szemben. A harcossal hossza tizenhat kilométer volt. Ily körülmények között nem tartottam szükségesnek másnap is folytatni a küzdelmet és elhatároztam, hogy visszavonulok észak felé. A veszteségek még nincsenek pontosan megállapítva, de mégis mintegy husz tisztet és hatszáz katonát tartanak elveszletnek.

Az orosz kalózhajók.

Budapest, július 28.

Az orosz hajóknak a világtengeren való vakmerő garázdálkodása súlyos nemzetközi bonyodalmak elé viszi a cári birodalmat. Mialatt a Malacca-est lebonnyolítása érdekében Pétervárott hivatalosan azt jelentették ki, hogy az orosz kormány az önkéntes flotta hajóitól megvonja a sikk tengeren való kobzás jogát, az oceánon újabb esetek történtek. Újabbak és súlyosabbak. Ezuttal nem az önkéntes flotta hajói, hanem valószínűleg orosz hadihajók, az ugynevezett vladivosztki hajóraj páncélosai fogták el az Arabia nevű amerikai gőzöst s utólag kiderül, hogy a halomra lött Knight-commander is amerikai rakományt vitt Kelet-Ázsia felé. Így hát Oroszország most egyszerre a világ két legerősebb tengeri hatalmával került szembe: Angliával és Amerikával.

Az angol diplomácia meglepő hidegvért tanúsít. Az angol kormány a parlamentben csak szűkszavú és kimért válaszokat ad az ellenzék faggató kérdéseire. De a jelek arra vallanak, hogy ez a higgadság nagyon erőlyes fellépést takar. Londonban tegnap minisztertanács volt, amelyen a két koronagyűzés jogi véleményét kérték ki a hadihajók kobzási jogára nézve a nemzetközi jog szempontjából. És feltűnő, hogy e kormánytanácsban résztvettek a szárazföldi és tengeri haderő főparancsnokai is. Ennél még komolyabb tünet az, hogy az angol haditengerészet tisztjei és legénységei szabadságukról visszahívták s az összes hadihajók parancsot kaptak, hogy jelenlegi állomáshelyeiken várják be a további intézkedéseket. E jelek szerint Anglia becsületesen megpróbálja a békés elintézését, de ha kellő elégtételt nem kap, hát az erőszak útján is kész az elégtételt megszerezni. Az amerikai kormány még

nagyobb energiával lép fel. Kárpótlást követel Oroszországtól nemcsak az elkövetett javakért, hanem a feltartóztatott hajók idővesztéséért is.

Oroszország valóban a legnehezebb viszonyok közé jutott egyszerre. A kelet-ázsiai harcúterem egyre-másra érik a csapások, a két legnagyobb tengeri hatalmassággal komoly bonyodalmak elé került s a birodalom belsejében a forradalom egyre merészebben nyomul előre. Világhatalmi állásának súlyos válságával lakol a cári elketlenül indított kelet-ázsiai háborúért.

London, július 28.

A Press Association Corki tudósítója Breehavenből arról értesül, hogy a tengeri hadgyakorlatokat lemondták és a hajórajoknak parancsot adtak, hogy állomásozó-helyüket újabb parancs érkezéséig el ne hagyják. Hír szerint az összes szabadságolásokat visszavonták és utasították a szabadságon lévő tiszteket és legénységet, hogy azonnal vonuljanak be.

London, július 28.

Az alsóház tegnapi ülésének elején a honvédelmi bizottság Balfour miniszterelnök elnökségével a külügyi hivatalban hosszabb gyűlést tartott. Az ülésen ott volt Earl of Roberts, a hadsereg főparancsnoka, Lyttelton tábornok, Battenberg Lajos herceg, Chamberlain Austen és Finlay koronagyűzés. Finlaynak jelentését azzal okolják meg, hogy a bizottság az Anglia és Oroszország között fennforgó kérdéseket fejtegethette és a koronagyűzés az ezekhez tartozó nemzetközi jogi kérdésekben fölvilágosításokat adhatott.

Washington, július 28.

A külügyminisztériumhoz érkezett Portland malomtársulat elnökének formális tiltakozása az ellen, hogy a Hamburg-Amerika Line Arabia nevű gőzösén lefoglalták az amerikai szállítmányt. A külügyminisztérium hajlandó a törvényes intézkedések és megelőző esetek megfelelő tanulmányozása után gyorsan és erőlyesen eljárni. A társulat elnöke kijelentette, hogy az Arabiában lévő liszt nem volt csempész-áru, hanem rendes kereskedelmi áru, mely nem Japán részére szült.

A Knight Commanderre vonatkozólag az lesz a külügyminisztérium álláspontja, hogy a semleges hajó elsüllyesztése egyáltalán meg nem engedett cselekedet.

London, július 28.

A Peninsular and Oriental Társulat elnöke és a „Malacca” kapitánya jelentést tettek tegnap a külügyi hivatalban és tárgyaltak Landsdownen a „Malacca” lefoglalása dolgában. Az orosz nagykövét is meglátogatta a külügyminiszter. Washingtonból táviratozzák, hogy az amerikai kormány arra az állásponton helyezkedett, hogy Oroszország a „Knight Commander” hajón volt összes amerikai javak teljes értékűért felelős, azonkívül külön kártérítéssel is tartozik. A kormány azon a nézetben van, hogy Oroszország a gőzös elsüllyesztésével elvesztette a jogot annak az állítására, hogy az amerikai hajón hadicsempész-áru volt, s hogy ennél fogva rögtön meg kell adni a kártérítést. Roosevelt elnök ma Washingtonba érkezik és kevéssel aztán Hay államtitkár is. Ha megérkezésük után amerikai hajótulajdonosok formális tiltakozással állanak elő, akkor Hay államtitkár rögtön előterjesztést tesz erre nézve Oroszországnak.

Egy pétervári tudósító hivatalos jelentés alapján azt közli, hogy eddig még semmiféle választ nem adtak a „Malacca” lefoglalása ellen történt tiltakozásra és hogy eddig sem az angol, sem az amerikai kormány elé nem terjesztették a „Knight Commander” elsüllyesztését. Azt is jelentik Pétervárról, hogy a külügyi hivatal azon a nézetben van, hogy bizonyos körülmények között olyan hajókat, amelyeken hadicsempész-áru van, el lehet süllyeszteni.

Plehve meggyilkolása.

Budapest, július 28.

Fétevár, július 28. Plehve belügy-minisztert ma délelőtt, mikor a varsói vasútállomásra hajtatott, bombával megölték.

A manduriai harcra az orosz népet gyilkoltatja a zsarnokság halomra, magában az orosz birodalomban pedig a nép indított harcot a zsarnokság ellen. Alig egy hónap lefolyása alatt harmadik képviselőjét némítja el örökre, harmadik képviselőjének kezéből úti ki a láncot, melylyel minden szabad mozdulatot meg igyekeztek akadályozni. Bobrikov és Andrejev után Plehvet söpörte el az elnyomottak bosszúja az élők világából. Éppen abban a pillanatban tépte darabokra az ismeretlen kéz vetette bomba, mikor a varsói pályaudvarról indult Vladimirovics nagyherceghez, hogy névnapja alkalmával üdvözölje.

Eleme volt az erőszak. Fanatikus gyűlölettel gyűlölt mindent, ami a szabadságra emlékeztetett és fantáziája kifogyhatatlan volt az elnyomás eszközeinek kitalálásában. A lelancoltak keserves nyöszörgése, a leigázottak sápadt arca, a bilincsekbe vertek megrémült tekintete volt az ő öröme és élvezete. És ebből az örömből bőven kivette részét. Egész működésében az a meggyőződés vezette, hogy a szabadság csak kevés kiváltságosnak a joga, a tömegek hivatása pedig az igának huzása, a kiváltságosok szolgálása, kötelességük pedig a vak engedelmség. És mert ez volt a hite, meggyőződése, nem ismert irgalmat, ahol a szabadság valamely megnyilvánulását vette észre éles szeme. Embereken, intézményeken egyforma kérelhetetlenséggel gázolt keresztül és kegyetlen munkájában nem állította meg könnyek patakja, vérnek tengere, nem tartóztatta fel semmi szenvedés, nem mérsékelte a meggyötörtek jajkiáltása, a megkínzottak szivettépő nyöszörgése.

Az utóbbi években nem volt Oroszországnak olyan reakcionárius mozgalma, melynek ne ő lett volna tervezője vagy végrehajtója. Jobbkeze volt *Pobjedonoszev*nek, a nagy elnyomónak és ennek sötét ideái az ő intézkedéseiben nyertek látható alakot. Az ő kegyetlensége fojtotta vérbe az orosz diákzavargásokat, az ő vaskeze tépte darabokra a finn szabadság utolsó foszlányait, ő ragadta el az örmény egyházi vagyondus kincseit, ő szította lángra a déloroszországi parasztzúdulásokat. A szabadságot olyan veszedelmes ragadozóknak tartotta, melyet legbiztosabban vérral lehet ártalmatlanná tenni. Sok, sok vérral, hogy belefulladás, mint valamely tengerbe hajszolt fenevad. Azért ha már nem talált módot, hogy korbáccsal, karddal indítsa meg a vérnek áradatát, nagy előszeretettel izgatta egymás ellen a tömegeket, hogy azután gyilkos fegyverek százaival csináljon köztük rendet. Ilyenkor aztán holtra fáradtak a pribékek, megteltek a börtönök és a Szibéria felé vezető országutakon éjjel-nappal hallatszott a láncok csörgése, a kétségbeesettek ordítása, a kimerültségtől összerokkadtak keserves nyögése.

Ahány okmányt aláírt, annyi lámpása aludt ki a szabadságnak, ahány rendeletet adott ki, annyi nyílása dugult be a világosságnak. Belügyminisztersége előtt államtitkára és kormányzója volt Finnországnak, kormányzósága előtt ő volt a moszkvai,

wladimiri államügyész, ki a politikai bűnösöket vérfagyasztó kegyetlenséggel büntette meg, ki a téli palota ellen elkövetett merénylet tetteseit kiszimatoltatta, letartóztatta és egytől-egyig elítéltette.

Nem hatotta meg semmiféle rémület, de ő maga sem rémült meg semmitől. *Szip-jagin* meggyilkolása után készségesen vállalkozott a belügyminiszterségre és működését jogtiprással, a legmegdöbbentőbb drákói rendszabályokkal kezdte meg. Mikor a vérig keserített diákok *Bogoljeszov* kultuszminisztert örökre elterítették láb alól, ő dühtől remegő kézzel kapta ki a haldokló kezéből a korbácsot és véresre verette vele a forrongó tanulóifjúságot. Az ellentállókot kozákok lovaival tiportatta le és leánytársaikról letépette a ruhát és úgy korbácsoltatta őket, míg cefatokban lógott le a hus hátukról. Véres munkájában nem állította meg *Bobrikov* halála sem. A merényletre azzal felelt, hogy megfosztotta a finnek szerencsétlen országát a szabadság utolsó maradványaitól is. A legembertelenebb rémuralommal fojtott el minden hangosabb szót és kegyetlen mosolygással figyelt a finnek földjére nehezede halálos csendre. Ahol a szabadság elleni harcról volt szó, ott nem ismert kiméletet, de nem ismert különbséget a módszerek közt sem és eszközei megválogatásában csak a célszerűség szempontja vezette. Így a kisenevi és chuloni véres zsidózavargás is az ő aknamunkájának volt az eredménye. Csak azért szította, hogy a forrongó nép dühét lecsillapítsa, hogy a felzaklatott indulatokat lehűtse. Ezért kellett patakokban folynia ártatlan emberek vérenek, ezért inszenziroztatta a törvénykezésnek ezt a paródiáját, mely az egész művelt világot felháborította és mely minden jogérzésnek arculesapása volt.

Am őt is utolérte azoknak tragikumai, kik azt hiszik, hogy a szabadságot el lehet temetni és hogy a nép hallgatása a halált jelenti. Nem sejtette, hogy a nép csak összeszorította ajkát és hogy karja nem benuult meg hanem csak földalatti rejtekbe húzódott rettenetes fájdalommal. Most aztán életjelt adott magáról. A szétpattanó bomba fénye kísérteties világot vetett a földalatti élet rejtelmeibe. De ő, az orosz birodalom legnagyobb zsarnoka, már csak a haldokló elbágyadó tekintetével fogta fel a megdöbbentő valóságot és eihaló öntudattal értette meg, hogy egész munkája kárba veszett, hogy hiába tömte meg a börtönöket, hiába suhogtatta a korbácsot, a szabadság vágya tovább lobog a lelkekben és kitörő lángjai talán nemsokára egészen elhamvasztják azt a világot, melynek fenntartásáért annyi átkot zúdított a fejére.

Életrajzi adatai a következők: 1848-ban született és egy eredetileg német, de később eloroszosodott család sarja volt. Az ugynevezett nemzeti iskolát Varsóban végezte és miután a moszkvai egyetemen a jogi fakultásnak volt hallgatója, az államügyészi pályára lépett. Nyugat-Európában nevét először abban az időben ismerték meg, amikor mint moszkvai első államügyésznek alkalmá nyílt az akkor napirenden levő politikai merényletek tettesei ellen eljárni. Plehve ebben az időben nemcsak mint államügyész, de mint rendőr is rendkívül érlyt fejtett ki. Az akkor Varsóban lefolyt politikai perek egyrésze átjártzott Galiciába is és Krakóban több embert titkos szövetség miatt le is tartóztattak. A főszerepet ezeknél az eljárásoknál egy orosz agent provocateur vitte. A téli palotában elkövetett me-

rénylet ujab alkalmat adott Plehvenek, aki akkor Pétervárott működött mint államügyész, hogy érlyét kimutassa. Csakis ő neki volt tulajdonítható az, hogy a merénylet összes résztvevőit le-tartóztatták és elítélték. E sikeres működés után Plehvet 1881-ben az Oroszországban oly nagyfontosságú állami rendőrfőnöki állásra nevezték ki. Ebben az állásában 1884-ig maradt, amikor III. Sándor cár a belügyminiszter segédévé nevezte ki. 1901-ben lett Plehve a finn departement államtitkára, 1902-ben pedig belügyminiszter.

A hivatalos jelentések.

Pétervár, július 28.

(Délután 1 óra 50 perc. Az orosz távirati ügynökség jelentése.) A Plehve belügyminiszter ellen elkövetett merénylet akkor történt, amikor a balti pályaudvarhoz hajtatott, hogy *Peterhof*-ba utazzék. A fogat még nem érte el az utbaeső varsói pályaudvart, amidőn bombát dobtak alája, mely a kocsiat a benne ülőkkel és a kocsissal együtt darabokra tépte. Néhány járókelő is megsebesült. Egy gyanus személyt le-tartóztattak.

Pétervár, július 28.

(2 óra 50 perc. Az orosz távirati ügynökség jelentése.) Az attentátum Plehve belügyminiszter ellen abban a pillanatban történt, amidőn a kocsi a varsói pályaudvar előtt lévő hidat elérte. A hidtól jobbra lévő vendéglő egyik ablakában ült egy fiatalember, aki az utcán történeteket figyelemmel követte. Amikor megpillantotta a miniszter kocsiját, ki *Krasznoje-Szelóba* akart menni, hogy *Vladimirovics* nagyherceget névnapja alkalmából üdvözölje, az ablakból bombát vetett ki, mely egy változat szerint a kocsi alatt robbant fel, egy másik szerint magába a kocsiába esett. A bomba a *miniszternek* fejét tépte le. A kocsinak csak hátulsó kerekai maradtak épek. A robbanás hatalmas volt. A pályaudvarnak a hid felé lévő ablakait mind összezúzta. A megölt miniszter törzsét a rendőrség félrevitte és kendővel borította be. Amikor a merénylő a vendéglőt el akarta hagyni, az ajtóban letartóztatták. Az összegyűlt néptömeg menten szótugrott, amikor kiderült, hogy a merénylőnél még egy bomba volt. Ezt a bombát mindjárt elvették tőle.

A merénylet.

Pétervár, július 28.

A merénylő nem állott ellen, mikor elfogták. A robbanás után egy szempillantás alatt sok rendőr fogta körül a bombavetőt, aki nagyon izgatott volt és egy szót sem szőtt. Mikor megragadták, az egyik rendőr észrevette, hogy valamit rejteget a kabátja alatt. Megmotozták és még egy bombát találtak nála.

Valahányszor Plehve kikocsizott, temédek rendőr vette körül. Így volt ma is, de az elővigyázatosság nem volt elég. A kocsi mellett egy rendőrt szétlőtt a bomba.

Berlin, július 28.

Nyomban a merénylet után egy szótnya közárság fogta körül és zárta el a tettszínhelyt, ahová senkit sem bocsátottk be. Azt hiszik, hogy a merénylet motívuma a legutóbb történt helsingforszi tömeges üldözés és letartóztatás. Plehveről köztudomású, hogy *Bobrikov* meggyilkolása után azt tanácsolta a cárnak, hogy *irgalmatlanul kell elbánni a forradalmárokkal*. A merénylőkről alig szivárog ki hír. Azt mondják, hogy a bombavető egy huszonhat évesnek látszó ember. A járókelők közül tizen sebesültek meg.

Plehvet államköltségen fogják eltenetni. Abban a vendéglőben, amelynek ablakából a merénylő a bombát Plehve kocsijába hajította, azt beszélük, hogy az illetőt márt tegnap is látták ott.

A cári palota előtt.

Pétervár, július 23.

A pétervári cári palota kapuit és a carskoje-selói cári kastélyt és környékét katonaság szállotta meg. Az udvarmesteri hivatal igazolványa nélkül még csak közel sem bocsátanak senkit.

A hatás a külföldön.

Páris, július 23.

A merénylő híre délelőtt 12 órakor érkezett a tengerre s mindjárt asztán a boulevardokat elárasztották a lapok rendkívüli kiadásai. A gyilkosság híre mely megdöbbenést keltett. Általában úgy magyarázzák a merénylőket, mint egy hatalmas forradalmi mozgalom jelét és azt hiszik, hogy ez az esemény lényegesen rontotta Oroszország helyzetét a háborúban, mert ezentúl aligha fognak még több katonaságot elvonhatni Oroszország európai részéből.

Berlin, július 23.

Plehue meggyilkolásának híre az itteni tözsdén az orosz papirokat tömegesen kinalták, de az árfolyamok csak fél százalékkal hanyatlottak.

Bécs, július 23.

A bécsi tözde, amely a Plehue meggyilkolásának kitudása előtt meglehetősen élénk volt, rövid depresszió után azilárdan zárult.

Berlin, július 23.

A félhivatalos Post a következőket írja Plehue meggyilkolásáról: Plehvet, Bobrikov feljebbvalóját ugyanolyan okokból gyilkolták meg, mint emert: mert ő is megtestesülése volt a nemzetiségnek elnyomására irányuló törekvéseknek.

Páris, július 23.

A Plehue belügyminiszter ellen elkövetett merénylő hírenek megérkezése után Delcassé külügyminiszter nyomban az orosz nagykövetségre ment, hogy kifejezze a francia kormány részvétét. Ezenkívül a külügyminiszter táviratilag utasította Bamberi pétervári francia nagykövetet, hogy fejezze ki az orosz kormánynak és Plehue családjának a francia kormány részvétét.

Franciaország és a Vatikán. A holnapi minisztertanács döntése előreláthatólag a francia kormány utolsó szavát jelentti abban az áldatlan ügyben, amelyet a Vatikán hatalmi tulkapása támasztott. A dijoni püspök Merry del Val államtitkár újabb levelének hatása alatt utazott Rómába. Ez az újabb levél, mint egy párisi távirat jelenti, a miniszterelnök szemében a konfliktus komoly kiéleltése.

A Vatikán és a francia köztársaság között támadt konfliktust — mint Párisból táviratoznak — még élesebbé tette Le Nordes püspök elutasítása. A francia kormány valószínűleg meg ma elküldi Lorenzelli nunciusnak utlevelét. Combes miniszterelnök a dijoni püspöknek váratlan elutazása következtében holnapra rendkívüli miniszteri tanácskozást hívott össze. Loubet köztársasági elnök elhalasztotta délvidéki utazását, Le Nordes püspök újabb levelet kapott Merry del Val államtitkártól és a püspök e levél következtében határozta el római utazását. Rómában legközelebb összeül a püspöki konferencia, amely a francia egyház újjászervezésével fog foglalkozni.

A Matin ma est írja: Tekintettel arra, hogy a francia kormány utolsó tiltakozását éppen a Vatikántól a lavali és a dijoni püspökhöz intézett levelek idézték elő, a biboros-államtitkárnak a dijoni püspökhöz intézett újabb levelét a francia tiltakozás merev visszatartásának, valamint annak a kijelentésének tekintik, hogy a Vatikán Franciaország diplomáciai követeléseit nem lévőnek tekinti. Időközben valószínűleg a Vatikánnak a francia kormány utolsó tiltakozó jegyzékére adott felelete is megérkezik. Általában az a meggyőződés, hogy a holnapi tanácskozáson elhatározzák a diplomáciai viszonyok Franciaország és a pápai szék között való megszakítását. A dijoni püspök még tegnap közölte a miniszter-

elnökkel, hogy az államtitkár levelére Rómába utazik, ahová a szentatyja hívja. A miniszterium kérdésére a megyei prefektus azt felelte, hogy a püspök azonnal a miniszterelnökhöz intézett levelének elküldése után elutazott, úgy hogy lehetetlenség volt a püspöknek egyházmegyéje elhagyását megengedni vagy eltüntetni. Az engedelmet azonban kétségkívül nem lehetett volna megadni. Merry del Val levele a legbarátságosabb formában volt tartva. Az államtitkár kérte a püspököt, adjon meg bizonyos felvilágosításokat, hogy a szentatyát a mely bánat minden meghosszabbításától megóvjá.

Az Aurore az ügyre vonatkozólag azt írja, hogy a kormány fejelemi eljárást indít a dijoni püspök ellen, mert engedelem nélkül távozott egyházmegyéjéből. Rómából azt jelenti az Aurorenak, hogy a Vatikánban a konkordátum felmondásától nem félnek, ellenben attól tartanak, hogy Franciaországban egyházi szakadás áll be. Legközelebb püspöki értekezlet tartanak, amelyen az egyháznak a szakítás-okozta új helyzetét és a francia egyház szükségesnek mutakozó újjászervezését vitatják meg.

HIREK**Irók — erejükön felül.**

Páris, július havában.

Hogy miért is nem irt az a Shakespeare csupán tragédiákat? És miért is volt Goethe egymagában tizenkét nagyság? Miért? . . . Kell még pár száz esztendő, míg ezt a két heroszt kiheveri az emberiség lelke: a litteratura. Annyi vergődés, annyi veződség, annyi fátnum van ebben a két névben: Shakespeare és Goethe. Az a kisebb baj, hogy ez a két író-félisten elirta jónéhány író-generáció témáját. Ezt megbocsáthatnók talán nekik. De az megbocsáthatatlan siralom, hogy ma kicsi nótás emberek avagy egyszerű józú mesélők avagy vidám, jókedvszóró legények hirtelen összeráncolják a homlokukat, nagy lélekzetet vesznek s elhatározzák, hogy ők grandiózusak, világrengetők lesznek, miként Shakespeare, vagy olimpusiak, tizenkét agyvelejük lesznek, miként Goethe.

Mindez eddig elég furcsán hangozhatik. Holott mindez együtt egy rejtőzködve, félve kesergő, régi valóság. Akiknek adattott, hogy szemei és nyelvei lennének a maguk korának, azok igen gyakorta Shakespeare és Goethe miatt kirohannak a maguk korából s kirohannak — önmagukból. Az irodalmi korokat néha valóságos epidemiája szállja meg a „nagy”-nak, az „elmélyedés”-nek, a „sokerejűség”-nek. Holott nagy csak a nagy lehet, elmélyedő csak a mély és sokerejű csak a nagyon erős s holott nem minden kor kívánja okvetlenül azt az ugynevezett „nagy”-ot, mélyet és herculesit. Minden kor önmagát, vágyódásait, szeszélyeit követeli azoktól, kik magukat koruk szószólóinak tartják. De hát Shakespeare és Goethe akar lenni mindenki. Az író urak mélyebbek akarnak lenni, mint amilyen mélyek — lehetnek.

A dolgot talán legjobban magyarázza meg egy egészen friss mondása egy francia esztétikusnak. Egy fiatal francia költő új verseskötönyvéről akart beszámolni az esztétikus. A fiatal poeta két első kötetében egy sokat ígérő, sokerejű, kedves, érdekes és eredeti talentum bontogatta, nyitogatta a szirmait s az új kötetben ez a talentum mesterkéltnak, fáradszónak, zaklatottnak és fonyadttnak látszott. Az esztétikusnak eszébe jutott, hogy a fiatal poeta pár év óta Tolsztojt tanulmányozza s fordítja.

Rögtön megsejtette hát, hogy mi történt a poétával. El akart „mélyedni” a szerencsétlen s nagy erőlködésében elfelejtette önmagát.

És ez itt Párisban most pusztítóbb epidémia, mint valaha. Igazán az embernek kedve jön együtt nevetni a nem nagyon szimpatikus Rostand-nal, akinek a dicsőségét és szerencsétjét annyira irigylik s akinek naponként százszor vágják a szemébe, hogy csillogó, léha, zseniális rimkóvács, semmi egyéb, s aki — mosolyog, nyugodtan, jókedvűen mosolyog, bizonyosan ezt gondolván:

— Engem nem ugrattok be, hogy ahhoz fogjak, amihez nem értek s aztán kinevessetek.

Hogy miért is nem tud ilyen nyugodtan mosolyogni s megmaradni önmaga mellett más is? Hauptmannon kezdve kicsi poétákig mennyi tragikus esetet mutattak nekünk mostanában írók, kik erejükön fölül akartak írni. Vágnék az ember magyar példát is mntatni, de nálunk még vad-darázszerkölcsök uralkodnak s szörnyen érzékeny minden tiszta és minden mosatlan lélek. De különösen nálunk milyen gyakoriak és szomorúak ezek a nagy eltévedések. Milyen komolyan veszik a klaszszikusokat nálunk s milyen szépnek tartják „menni erőnkön felül” . . .

Hát legyen az a vigasztalás otthon, hogy Párisban is ez az epidémia pusztít most. Szinte orvosoknak való esetek történnek. Két vidám bohózatiró, furcsa, kedves és mulatságos ötletekben kifogyhatatlan, elhatározza, hogy ők ezután „irodalombak” lesznek. Az új darab seregszámára csalja színházba a mulatni vágyókat s a mulatni vágyók az előadás végén káromkodnak. A két megkomolyodott, megirodalmiasodott s elmélyedett író olyan sületlen, szentimentális ostobaságot gyártott, mintha a darabjukat akadémiai pályamunkának szánták volna.

Három hónap óta vagy tizenöt nevezetesebb premiérjük volt a párisi színházaknak s e premiérek közül sok a gyászos. És e gyászos premiére jó része azért volt gyászos, mert többek, mélyebbek mások akartak lenni, mint íróik. Ez az első siralom. Okvetlenül színpadra törnek, mert a színpad fizet legjobban. Ez a másik. Minden fajtájú talentum érték. Minden fajtájú talentum célja, hogy önmagából a legjobbat adja s lehetőleg mindent adjon, de értéktelenné válik a legértékesebb talentum is, ha nem önmagát nyújtja. Ez internacionális irodalmi betegség ma. Mint minden, ez is Párisban obszerválható a legjobban. De Páris után mintha mindjárt odahaza, minálunk volna legtöbbefajta néznivaló, mivelhogy a jelenségeket — nekünk így tanította Berényi, a fizika-professor — primitívekre bontva látjuk és értjük legjobban.

A. E.

Budapest, július 23.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Július 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt,

méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** *Heltai* Ferenc országgyűlési képviselő ma délután több heti üdülésre *Karlsbadba* utazott.

— **Ottó főherceg felmentése.** Bécsből jelentő tudósítónk, hogy az *Armeeverordnungsblatt*, a közös hadsereg rendeleti közlönye a következőt tartalmazza:

Ő felsége elrendelte *Ottó* főherceg altörtnagy nagynak egészségi okokból saját kérésére való felmentését a bécsi lovassági hadosztály parancsnokságától máshol való szolgálati alkalmazásának fenntartásával.

Bécsi tudósítónk közli, hogy *Ottó* főherceg, aki már hónapok óta beteg, a Rivierán keresett gyógyulást, de betegent tért vissza s a főherceg ismét kénytelen hosszabb szabadságra menni, amelyet a *Mendelen*, Dél-Tirolban fog eltölteni. *Ottó* főherceg nagyon komolyan fogja fel a hadosztályparancsnoksággal járó kötelességeket s így lehetetlennek tartja, hogy megtartsa állását, holott hónapokig lesz távol Bécsből. Jól értesült körökben azt hiszik, hogy *Ottó* főherceg nem fogja ismét elfoglalni a hadosztályparancsnokságot, hanem lovassági főfelügyelővé fogja kinevezni a király. A főherceg baja nem rosszindulatu és mivel hatalmas a szervezete, nyilván ki is fogja heverni betegségét.

— **Kitüntetések.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Hollerung* Károlynak, a modori ágostai hitvallású evangélikus I. egyház lelkészének és a pozsony megyei ágostai hitvallású evangélikus egyházmegye főesperesének, az egyház és tanügy terén szerzett érdemei elismerésül, a *Ferenc József-rend lovagkeresztjét* adományozta.

— **József Ágost a kecskeméti dalárdáról.** *József Ágost* ma a következő levelet intézte dr. *Nagy Mihályhoz*, Kecskemét város országgyűlési képviselőjéhez, mint a *Kecskeméti Dalárda* elnökéhez:

Ezredparancsnokká történt kineveztetésem alkalmából, midőn először Kecskeméten megjelentem, szívesek voltak szerenaddal megörvendeztetni. Mindig kedvesen fogok visszaemlékezni, szép, magyaros, összhangzó dalaikra, melyeket őszinte örömmel hallgattam. Nagyon köszönöm, úgy nagyságodnak, valamint a dalárda minden egyes tagjának is, hogy nekem kellemes meglepetésükkel ezen élvezetes órát nyújtották.

Kecskemét, 1904. július hó 27-én.

József Ágost fhg. alezredes, s. k.

— **Az orosz külügyminiszter Königsbergben.** A *Berlini Vorwärts* értesülése szerint *Muraviev* orosz külügyminiszter állítólag több napig *Königsbergben* és *Berlinben* tartózkodott, miáltal a *Königsbergi bíróság* a hazaárulási pert tárgyalta.

— **Zubovics Fedor kitüntetése.** *Zubovics* Fedor honvédszázados a kínai császár a kettős sárkányrend első osztályával tüntette ki, amiért a kínai hadjáratban vitézül harcolt a franciák ellen. Az érdemrendet a honvédfőparancsnokság adta át a kapitánynak.

— **A belgrádi koronázás.** *Belgrádból* távfratözzák: A ma tartott minisztertanács végleg döntött a koronázási ünnepség dolgában. E szerint a koronázási ünnepségek központja *Belgrád városában* lesz és nem *Zicsában*. A régi zicsai templomban a legszűkebb körben lesz a templomi ceremónia és az új király felkenése. Külföldi vendégek és követek ennél a ceremóniánál nem lesznek jelen. Annál nagyobb fényvel ül meg a koronázást Szerbia *Belgrádban*, ahol a kormány és a város karöltve mindent elkövetnek, hogy nagy díszszel és pazar pompával üljék meg azt az ünnepet.

— **Az amerikai hajóraj Flumében.** *Fluméből* távfratözzák: Ma este a *Mayflower* hadihajón diner volt. A kormányzó és neje 8 órakor érkeztek a *yachtra* és a katonai zenekar a magyar Himnuszszal fogadta őket. A második fogásnál *Barker* tengernagy pohárköszöntőt mondott, amelyben igen rokonszenvesen nyilatkozott a magyar nemzetről. A tószót után a zenekar a *Gotterhaltét*, majd a magyar Himnuszot játszotta. A tengernagy tószójára a kormányzó válaszolt. Vacsora alatt a zenekar magyar nótákat játszott.

— **Uj egyenruha.** Minden sopánkodás megelőzésére — nem új katonai uniformissal lettünk gazdagabbak. Ellenkezéleg, egészen másról van szó. Mindenekelőtt vízvezetékünk elzáró csapjairól, amelyeknek immár szintén megvannak az ő ismeretlen tettes-eik. Ezeket az ismeretlen tetteseket akkor fedezte fel vízműveink igazgatósága, amikor a tavasszal vízhiány tört ránk. Akkoriban fedezte fel az igazgatóság, hogy ennek a vízhiánynak az előidézésében emberi teremtmények is ludasok, akik eddig, sajnos még az „ismeretlen tettes” köntöseben bujkálnak, s akiket tisztán „rosszakarat” vezetett arra, hogy éjszaka az elzáró csapokat megnyissák. Ezért nem kapott annak idején vizet a körút jórésze és ennek köszönhetjük, hogy Budapest utcai képe új uniformissal tarkálódik. Azaz, hogy nagyon nem tarkálódik majd éppen, mert mindössze három uniformisról lesz szó, amelyet a vízvezeték igazgatóság három munkása ölt majd magára, hogy állandóan vigyázzanak a vízvezetési csapokra. Ezeknek a csapfelügyelőknak kér hivatalos egyenruhát a vízműigazgatóság a tanácstól, hogy közönség és rendőr rájuk ismerhessen, szóval, hogy az új rendbeszabással illetéktelen elemek, különösen pedig esetleg ama „rosszakaratu ismeretlen tettesek” ne motoszkálhassanak a csapok körül a változatosság kedvéért most már fényes nappal. Több mint valószínű, hogy a tanács megszavazza majd a csapfelügyelői uniformist.

— **„Képviselő urak!”** A képviselőház mai ülésén a karzatról papírosul hullott a honatyaik fejére. A Házról szóló krónikánk beszámoló erről az incidensről, amelynek két foglalkozás nélküli munkás volt az intézője. A kiáltvány, amelyet nagy summában szórtak az ülésterembe, így szól:

Képviselő urak! Nem alázatossággal, hanem a szabadon és önzetesen gondolkozó férfi nyíltságával szólunk önökhöz. Aki nem szereti az őszinte szót, ám ne hallgassa meg, de a következményekért mégis felelnie kell. Nem veszik-e észre önök, hogy a parlament és az ország között lévő gyöngye kapocsnak utolsó szála is elszakadt? Hogy a kormány felelőssége fikcióvá lett? Míg önök a képviselőházban, nyakukban a lojalitás tarisznyájával, nyugodtan tárgyalnak s szerény kívánságait igyekeznek parlamentáris szavakba önteni: addig az országban a felelőtlen kormány vadul gázol keresztül a közsabadságokon.

A gyűlékezési szabadság a tudatlan szolgabírák és kapitányok prédájává lett. A sajtószabadság hóhérczekbe került. Magyarországon, a cenzura eltörlése után 56 esztendővel az újságok üres hasábkokkal és oldalakkal jelennek meg.

A dühöngő kormányunk még ez sem elég. Durva kezét rátette a bíróságra is, befogta azt a maga szekere elé, hogy a függetlennek állított bíróság ezután kifejezetten is osztályérdeket szolgáljon. (A kiáltvány itt szószerint leközi azt a táblai leiratot, amely gyorsabb eljárásra utasítja a bíróságot.) Ezzel a leirattal a polgároknak az igazságszolgáltatásba vetett esetleges bizalma ki van vegezve. A képviselő uraknak talán nem kell megmagyarázni, mit jelent ez! A polgári államnak, mint a köz képviselőjének, utolsó bástyája is lehullott. Nincs ennek az államnak többé egyetlen szerve sem, amelyre csak rá is lehetne fogni, hogy valami fűzi a közhöz. Most már igazán, nyilvánosan is mindenkinek anyja igazza van, amennyi erővel rendelkezik. A kormány is azt akarja, hogy ez menjen át a köztudatba. Kívánsága teljesül. A nép tehát már tudja, mit fog cselekedni. De a képviselő urak! Hiszen talán önök is valamik?! Hát a parlament csakugyan annyira elaggott, hogy már mozdulni sem tud?! Még azt is lusta megkérdezni, hogy hova hanyódott el a miniszteri felelősség?! Képviselő urak! Ha önök nem akarnak már semmink sem lenni: ehhez jögnak van. De nincs joguk ahhoz, hogy ilyen szándékkal foglalják le a helyet a parlamentben. Ha pedig komolyan veszik hivatásukat, hadd lássuk, kormérenek-e csapni a ragadozóknak kormányunk? Érdemesnek tartják-e megvédeni az országot, ha másért nem, hát a jó hírért? A nép várja, hogy hallgathatni fognak-e még tovább is önök, hogy így beigazolják a maguk részéről is a mai parlament jogosulatlanságát? Akármint csinálnak is azonban, a mi jövőnkre nézve mi nyugodtan várjuk az eseményeket. Az erzsák minden fejszecsapása a mai rendből hasít le egy darabot!

A magyarországi szociáldemokrata-párt.

— **Cionista-kongresszus Eszéken.** A jövő hó 6-ikán és 7-ikén cionista-kongresszus lesz Eszéken. A kongresszust délszláv országokból való diákok hívták egybe, mint a bécsi cionista-egy-

sület képviselői. Tegnap az Eszéken lakó zsidó vallású egyetemi hallgatók gyűlést tartottak, amelyen elítélték a cionizmus és a zsidó nemzetiség jelszava alatt kezdeményezett akciót. Ez — úgy mondják — a horvát szellemmel ellentétes áramlatot terjeszt és így a hazafias zsidókat a horvát ügytől el akarja idegeníteni.

— **A nős völgyény.** Hire járt a minap, hogy *Klementina* belga hercegnő, Lipót belga király leánya, férjhez akar menni *Napoleon Viktor* francia trónkövetelőhöz, atyja azonban ellenzi ezt a házasságot. Ezt a hírt akkoriban megcáfolták, de mint rendesen, akkor is inkább az érdekes kőszia hírt hitték el, mint a hivatalos cáfolatot. Most azonban kiszült, hogy a völgyényjelölt trónkövetelő — nős. Még pedig már régen, mert három gyermek is van már. Két fia felsőbb tanintézetek hallgatója, leánya pedig egy olasz herceghez ment nőül. Anyjuk, akivel a trónkövetelő egyháziilag is megesküdt, nagyon derék aszszony es a herceg nagyon szereti. Így hát ezuttal mégsem lesz háboruság a belga király házában. Abban azonban, hogy simán intéződik el az ügy, ugyancsak kevés érdeme van a belga királynak.

— **Fizetésrendezés a kassa-oderbergi vasutnál.** *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter a kassa-oderbergi vasutársaság előterjesztésére megengedte, hogy a magyar királyi államvasutakon augusztus 1-én életbelépő fizetésrendezés ugyanazon napon és ugyanolyan mérvben a kassa-oderbergi vasut s az általa üzemeltetett helyiérdekű vasutak egész hivatalnoki, altisztai és szolgazsemélyzetének is adassék meg. *Ráth* Péter udvari tanácsos, a kassa-oderbergi vasut vezérigazgatója, a miniszter ez engedélye folytán s a vasutársaság igazgatótanácsától nyert felhatalmazás alapján a január 1-étől visszahatólag számított fizetésemelésekre és a mult évre utólag engedélyezett pótlékokra vonatkozó s már előzőleg elkészített több mint háromezerhatszáz okmányt aláírta és már tegnapelőtt a központi, tegnap pedig a vonalszemélyzet között szétosztatta. A vezérigazgatóság tisztviselői tegnap haláljuk kifejezése végett testületileg tisztelegtek *Ráth* Péter vezérigazgatónál, aki kijelentette, hogy ezentul is rajta lesz, hogy a személyzet érdekeit lehetőleg támogassa.

— **Kuroki — francia.** Eddig Svájc, Románia és Görögország vindikálta magának *Kurokit*. Most a *Patrie* című párisi lap írja azt, hogy *Kuroki* egy lotharingiai francia tisztnek a fia. A *Patrie* erről a következőket írja: 1850—60. között egy *Curicque* József nevű, Metz közelébe való francia tisztet a francia kormány Hátsó-Indiába küldött. Később ez a tiszt részt vett a *Cousin de Montauban* tábornok kínai expedíciójában és vele tért vissza Franciaországba. Kínai időzése alatt Sanghaiban *Curicque* megismerkedett egy szép japán nővel, akitől egy fia született. A francia császári kormány nem engedte ugyan meg neki, hogy gyermekét törvényesíttesse, de ő mégis európai nevelésben részesítette. A fia később *Kuroki* japánosította a nevét és belépett a japán hadseregbe. Anyja, a francia tiszt kedvese, jelenleg Kiotóban él. *Curicque* a mult esztendőben Toulouseban halt meg, mint nyugalmazott őrnagy. Hagyatékában nagy mennyiségű levelet találtak, melyeket fia, *Kuroki* tábornok intézett hozzá. — Most már vagy igaz a *Patrie* hire vagy nem, de immár valósággal nemzetközi szokássá lett, hogy világraszóló események révén napirendre került hírességeket egyes nemzetek maguknak kívánják meg. Ami egyébként nem is olyan új szokás. *Homéros* is hét helyen született.

— **Segantini fia öngyilkos.** *Rómából* jelentik, hogy *Segantini* Alberto, a közelmúltban elhalt híres olasz festő fia, agyonlőtte magát. A fiatalember katonaszökevény volt és sokáig rejtőzködött a svájci határon. De megbánta utóbb tettét és reménytelen helyzetén érzett kétségbeesése kergette a halálba.

— **A romániai rablóbanda.** *Dévaról* távfratözzák: A mult heti rablást a romániai rablók a *Stinaderen*-havason megismételték. *Lug Sán-*

dar pánsterlegényt összeverték és karjait összekapálták. A csendőrség üldözőbe vette a rablókat és vezértük, *Opread Koszta* magyarországi szökött katonát elfogta.

— **Agyonlőtt szökövények.** A *mitroviczi* fegyházból nemrég három fegyenc: *Orglenic, Grubovic Sapanavic* megszökött. Szökésük óta már két rablógylökosságot követtek el a fegyencek. Hosszas nyomozás után a csendőrök most a nyomukra akadtak *Irag* közelében egy erdőben. Üldözőbe vették a szökött fegyenceket, akik *Kamenicznál* a Dunába ugrottak üldözőik elől. A csendőrök ekkor elsütötték fegyverüket és mindahármat agyonlőtték.

— **Egy tanítónő ötlete.** Egy filadelfiai tanítóképzőintézetnek, *Swift* Juliának az az ötlete támadt, hogy apró tanítványait megismertesse az állatorvostan nemes tudományával. Az amerikai képzés megérdemli bizonyára, hogy a világ minden állatvédő egyesületei megküldjék neki diszoklevelet, hiszen okos eszméjék Filadelfia állam kormányza is magáévá tette és most már a köztársaság minden népiskolájában tanítják, hogy miként kell segíteni a beteg állatokon. Az újítást örömmel fogadták a gyermekek is. Az amerikai újságok csodálatot irnak arról a lelkes szeretetről, amellyel a gyermekek a beteg állatokat ápolják s arról az értelmességéről, amellyel a betegséget felismerik. A gyermekek mögött ottáll folyton a felügyelő állatorvos, aki arra ügyel, hogy a kis doktorok jó recepteket irjanak. De az iskolán kívül is gyakorolják a fiúk a mesterségüket. Külön mentő-társaságot alakítottak, jól szervezett utcai szolgálattal. A közönség nagyon hamar megbarátkozott a fiatal orvosokkal s gyakran a gyermekek lakására is elviszik a beteg állatot. Az újításnak nagy erkölcsi jelentősége, hogy leszoktatja a gyermekeket az állatkinzásról s már korán a lelkükbe neveli az állatvédelem nemes kötelességét. Praktikus haszna pedig, hogy a kis farmer fiú, akit a népiskola padjáról a gulyák mellé visz hivatása, nagyon szép hasznát veheti e nemes tudományban.

— **Rendőrtisztviselők a miniszterelnök-nél.** A fizetésnélküli rendőrségfoglalmak nevében ma négytagú küldöttség tisztelettel a képviselőházban gróf *Tisza* István miniszterelnök-nél. A küldöttség szónoka *Iványos* Gyula előadta, hogy harminchét társával, akik valamennyien jogvégeztet emberek, rendkívül kedvezőtlen fizetési státuszban vannak. Őket ugyanis mint jogvégeztet emberekkel ezelőtt rendőrségi irnokokul alkalmazták. Az irnoki állásokat azonban később megszüntették és mivel fogalmazói munkákat végeztek addig is, a fizetésnélküli segédfoglalmazó címet adták meg nekik az eddigi irnoki fizetéssel. A törvény értelmében most, mint jogvégeztet emberek, a *X. fizetési osztályba* való felvételüket kérik. Gróf *Tisza* István miniszterelnök jóindulattal fogadta a küldöttség kérését és a rendőri állás és munka nagy fontosságát hangsúlyozta. Kijelentette azonban, hogy csak akkor segíthet sorsukon, ha arról győződik meg, hogy *kivétel* helyzetben vannak és valóban igazságtalanság történt velük, mivel az állam anyagi eszközei a legutóbbi fizetésemelésekkel ki vannak merítve és nem szabad precedenst alkotni arra, hogy a tisztviselői kar egyik, vagy másik ága újabb fizetésemelési követeléssel állhasson elő.

— **Automobil opatszállításra.** Ime a gépkocsit újabb alkalmazása, amely nem éppen az emberlő gyorsaságra támaszkodik. Egyiptomból érkezik a híre annak, hogy az ottani kormány elfogadta kísérletre két angol mechanikusnak, *George Winternek* és *Josse Ellinek* a modelljét és a kísérletezésnek az lett az eredménye, hogy a kormány több példányban készített el ezt a gőzautomobilt és kizárólag opatszállításra fogja őket használni a csudási sivatagokon. Eddig ugyanis csak osónakon történt a szállítás a Niluson, amelyet azonban a folyó nagy kanyarulatai és zátonyai erősen hátráltattak. A két angol automobiljának a kerekein roppant széles abroncsok vannak, amelyeken alkalmas szerkezet okeszerűen működik, s valóságos utat vág a kerekeknek a sivatag homokjában. Eddig is történtek már kísérletek sivatagjáró motorkocsikkal, de a megoldás nem sikerült, az automobil kereke csakhamar belevágta magát a

homokba. *Winter* és *Ellis* automobilja ötven katonát szállíthat, s még egy kocsit lehet csatolni hozzá, amely ugyanolyan súlylál terhelhető meg. Kétségtelen, hogy ha az angolok automobilja ennyire jól meg tud felelni a céljának, igen hasznos szolgálatokat teljesíthet tudományos célokra is.

— **Csónakkal az óceánon át.** Egy hat lábnyi széles és tizenkilenc lábnyi hosszú facsónakon, a *Columbia II-n* tette meg *Eisenbraun* kapitány a *Boston* és *Marseille* közötti tengeri utat. Az érdekes utazásról a *Wide World Magazine*-ben a kapitány a következőket beszéli el:

Miután lehetőleg minden szükségessel ellátam magam, augusztus 11-én utra keltem. Az abszolút szabadság érzése lepett meg legelőször, amint csónakom a partot oda hagyta. Amint azonban a szárazföld eltűnt szemem elől, urrá lett rajtam a teljes elhagyatottság érzése. De arra egy pillanatil sem gondoltam, hogy visszaforduljak. Egy hónap múlva *Halifaxba* értem és vizet vettem fel. Azután ismét utra keltem. Egy éjszaka felborult velem a csónak. Valami hirtelen hullámhegy felborította. Rengeteg erőfeszítéssel sikerült ismét rendbehoznom és pár napi egyhelyben vezetlgés után folytattam utamat. Innen kezdve apróbb viharocskáktól és nagyobb szelektől eltekintve, csak egy jelentékenyebb kellemetlenségem akadt. Egy csendes éjszaka elnyomott az álom. A csónak mérsékelt sebességgel uszott a hullámokon, egyszerre azonban erős rázkódás vert fel az álmomból. Ijedtem ugrottam fel, de a következő pillanatra ismét elterültem. A csónak orra kiemelkedett a vízből, aztán visszacsúszott. Először azt hittem, hogy zátonyra jutottam, de csónakom mellett csakhamar megpillantottam a rázkódások okát, egy hatalmas bálnát, amelybe beleütköztem, s amelyet valészínüleg felzavartam az álmából. Persze azt hittem meg fog támadni és gyorsan robbanó golyóra töltött puskám után nyultam. A bálna lemerült a fenékre és én tovább vitorláztam. Ötvennap utazás után végre megérkeztem *Marseillebe*.

— **Halálozás.** Közből jelentik: *Purschian* Ottó, a városi színház igazgatója, a gráci városi színház volt vezetője, az algau *Oberstdorf*-ban, ahol üdülés végett időzött, kirándult s közben szélhűtés következtében elhunyt.

— **Esőzés.** Kezd már alábbhagyni a hőség. A napok óta húzódó borulat, úgy látszik, komoly esőt hoz. Ma az ország számos pontjáról jelentik, hogy a szárazságnak kisebb-nagyobb időre vége szakadt. *Egerben* heves zivatar volt. A *bihar*-megyei *Bihar* községben a jégeső a keleti határban lévő szőlőket elverte. *Kovácsiban* szintén erős jégverés pusztított. A fővárosban tegnap éjjel után két óra táján, tíz percig tartó permetezés adott izelítőt a várva-várt esőből és ma egész nap erős északi szél hűtötte a levegőt, amelynek hőfoka este határozottan hűvöse szállt le.

— **Magy bukás.** *Varsóból* táviratozzák, hogy a *M. S. Halkind-féle* csipke- és függöny-nagykereskedés becsinálta fizetéseit. Az aktívák másfél millió rubelt tesznek ki, a passzívák pedig 1¼ millió rubelre rugnak. *Varsóban* az üzleti viszonyok annyira pangának, hogy három gyár teljesen beszüntette üzemét és zárva van. 36 gyárban pedig csak alig dolgoznak meg.

— **Zavargás Triestben.** *Triestből* jelentik, hogy háromszáz, úgynevezett szabadelvű ifjú gyűlt egybe tegnap este 10 órakor a szocialdemokrata-egyesület helyisége előtt. Miután meghiusult az a szándékuk, hogy a szocialisták táborából megerősítést szerezzenek, több utcát bejártak. A rendőrség, amelynek határozott utasítása volt a türelmes viselkedésre, kénytelen volt közbelépni, amikor a tüntetők az *Il Sole* szerkesztőségét akarták megrohanni. A tüntetőket szétszórta és tizenkettőt letartóztattak. A letartóztatottak közül nyolc a rendőrség felügyelete alatt maradt, négyet pedig átadták a törvényszéknek.

— **Robbanás egy gyárban.** Ma reggel a *Hungaria* mütárgya-gyárban robbanás történt. *Puchhammer* András munkás vörös rezet vágott baltával. Az egyik réztömbben — nem tudni hogyan — robbanó anyag volt, amely felrobbant. *Puchhammer* súlyos sérüléseivel a *Rókusba* vitték. Kívülről megsérült *Wajolga* *Magdolna* munkásnő is.

— **Párbaajrahívás az örültekházában.** A varsói újságok a következő érdekes történetet közlik, amely a *Varsó* mellett lévő *Tvorhi* faluban lévő örültekházában játszódott le. Két örült, névszerint báró *Offenberg* Frigyes és gróf *Dombski* *Vladimir*, mindketten gyögyulófőben voltak és egymást különösen szerették. Meglehetősen sok szabadságot élveztek és ezt rendszeren együtt használták fel. Egy ilyen szabad délután ösmerkedtek meg egy szép ldegen nővel, aki csakhamar be is látogatott hozzájuk a gyögyintézetbe. Ettől kezdve aztán vége is volt a jó barátságának. A báró feltékenykedett a grófra és egy szép reggel így szólott hozzá:

— Én önt ezennel párbaajra hívom ki.
— Az örültekháza alkalmatlan hely lovagias ügyek elintézésére — felelte a gróf.

— Azt akarja, hogy örökre bezárjanak ide bennünket? Itt nem párbaajozom.

— Gyáva — felelte a báró.

Most már nyíltan ellenségeskedett a két örült. Báró *Offenberg* csakhamar talált is alkalmat bosszúvágya kielégítésére. A fogorvoshoz kéredzkedett *Varsóba* és kísérőjétől néhány percre megszabadulva revolvert és golyókat vásárolt. Mikor visszatért *Tvorhiba*, ráesett a grófra és közvetlen közelből rásütötte a fegyvert. Szerencsére nem talált. A gróf rávetette magát és kicsavarta kezéből a fegyvert. *Offenberg*et külön cellába zárták, azt a *Baranow* nevű őrt pedig, aki *Varsóba* kísérte, több napi fegyelmi börtönrre itéltek. Gróf *Dombski* azt mondta, hogy még mindig félti az életét, mert a báró megfenyegette, hogy megismétli a merényletet, még pedig egy reményli, több eredménnyel.

— **Lift a Kurján.** Az igazságügyi miniszter elrendelte, hogy a *Kuria* épületben felvonó-liftet készítsenek, hogy az idősebb kuriai bíráknak megkönnyítsék a második emeletre való feljutást. Ez alkalomból felelevenítették *Szilágyi* *Dezsonék* egy mondasát, amelyet a *Kuria* palotájának építésekor tett. Akkoriban ugyanis *Szilágyinak*, mint igazságügyi miniszternek előterjesztést tettek, hogy az új palotában felvonó-lift építtessék.

— Mit? — mondták *Szilágyi* — liftet építtessék? Hiszen most sem mennék az öreg penzióba, hát még, ha liften járhatnak!

— **Leszakadt vasuti hid.** *Dévaról* táviratozzák: *Branyicskánál* a *Marost* áthidaló vasuti hid egy része javítás közben leszakadt. A hidon dolgozó *Barta* *Mihály* vasuti őrséget a parton lévő *Midrea* *Lázár* munkásra és mindkettő súlyos sérülést szenvedett. A forgalom nem akad fenn és a hidat hamar helyreállították.

— **Mennyibe került a st.-louis kiállítás?** Egy amerikai újság érdekes statisztikai kimutatást közöl arról, hogy mennyibe került a st.-louis világi kiállítás. A st.-louis kerekedőll és a város huszmilliót adtak a kiállítás céljaira, ezenkívül a tanács átengedte a gyönyörű *Forest-park* felét, amely a kiállítás kereténél szolgált. A kongresszus szintén huszmilliót koronát adott s ezenkívül még egy tizenötmilliót kölcsönt. Ezt a hetvenötmilliót koronát felemésztették a terület megmunkálása, a kiállítási épületek építési költségei és a rengeteg reklámkiadások. Az Egyesült-Államok kiállításá hatmillió-hatszáz ezer koronába került, a *Filippini* szigetké pedig négy millióba. Ötvenegy amerikai állam egyesült kiállítást rendezett, amely huszötmillió-hatszázhatvan ezer korona értéket képvisel. A külföldi államoknak is rendkívül nagy és értékes kiállításai vannak, Oroszország kivételével a saját nagyszerű épületeikben. Huszötmilliólioni összegért járultak a kiállításhoz ezek a külföldi hatalmasságok. Német- és Franciaország kiállításai került a legtöbbe, egyenként négy-négy milliót áldozott ez a két ország. *Anglia*, *Khina* és *Japán* kiállításai kétféleképpen emésztett fel és körülbelül ennyit *Mexikó* is. *Roppant* sokba kerültek az egyes látványosságok: Igy a *tirol* *Alpok*, a *teremtés* és *Jeruzsálem* egyenként hárommillió koronába. A kiállítás biztosítási értéke negyszázmillió korona.

— **A fürdés áldozatai.** Ma délután *Grund* *Gyula* gimnáziumi tanuló és *Skolicssek* *Károly* ipariskolai növendék a *Dunában* fürdöttek. Al-

bertelvala mellett. Az ár elkapta őket és mindkettő a vízbe fut.

— **Tűzek.** Több tüzesetről érkezett ma is jelentés a vidékről. Huszon a városháza mellett egy kis ház meggyuladt és a tűz a városházára is átterjedt, amely négy más házzal együtt leégett. — **Hajduböszörményben** két helyen is volt tűz. A tűzoltók idejében elejét vették a nagyobb bajnak. — A trencsénmegyei **Nemsova** községben nagy tűz pusztított. **Tiszenyole** lakóház, számos gazdasági épület, sertés és baromfi pusztult el. — **Déváról** táviratozzák: A **szurdoki** szoros mellett lévő hátrászeli havasokon, a romániai oldalon az erdő napok óta ég. A magyar határon intézkedtek, hogy a tűz ne terjedhesen át. — **Lóssán** község mellett a közbirtekosság **Hegey** nevű erdejében huszonhat hold égett le. — A gróf **Ells-féle** uradalomhoz tartozó egyik pusztán — mint **Eszékéről** táviratozzák — tegnap tűz keletkezett. Nagy gabonakészletek, egy csepőgép és több gazdasági épület égett el. Minden biztosítva volt.

Prágából táviratozzák, hogy a **winterbergi** tűz 200.000 korona kárt okozott. Ebből 155.984 koronányi volt biztosítva. Eddig öt emberről tudnak, akik a tűzbe veszttek. Oltás közben egy ember súlyosan, tíz könnyebben sérült meg.

— **Ügyilkos csendőr.** A mosonyi-utcai csendőrlaktányán ma este **Pillarik István** csendőrmester szolgálati revolverével halálra lőtte magát és azonnal meghalt. Pillarik az utóbbi időben telekspekulációba bocsátkozott és erre az egész vagyonát ráment. Valószínű, hogy ezért vált meg az életétől.

— **Kolera Perzsiában.** Az osztrák kiviteli gyűlést arról értesítették **Teheránból**, hogy ott kolera pusztít. Naponta 300—400 ember esik a járvány áldozatául. A minisztériumokban és a többi közhivatalban nem dolgoznak a kolera miatt. A lakosság menekül a városból. — Egy későbbi **tifliszi** távirat szerint a kolera Teheránban jelenleg keveset okoz. Csak ama bennszülöttek körében volt nagy rémület, akik az élelmiszerek árának óriási emelkedése miatt a vidékre menekültek. Grube orosz pénzügyminiszteri ügyvivőnek az orosz követség támogatásával tett intézkedései elejét vették a zavargásoknak. A bennszülöttek menekülésükkel a kolera terjedését a vidéken és az most a falvakban dühög. Lehet, hogy a járvány a lakosságnak a városba való visszatérésekor ismét oly veszedelmes jellegűt ilt, mint 1892-ben.

— **A gondatlanság áldozata.** A **bakiai** érsekuraldalmi főerdész, **Severthfűher** Rezső, kedden, hajnali öt órakor kiment vadászni erdésze és egy erdőúr társaságában. Utközben találkoztak **Laczkovics** János erdővéddel, aki őlesen volt és csatlakozott hozzájuk. Az erdész észrevette, hogy **Laczkovics** fegyverének a ravaszra föl van húzva. Figyelmeztette is erre **Laczkovicsot**, aki ekkor vállára vette puskáját úgy, hogy a cső nyílása a főerdész felé fordult. Néhány perccel később **Laczkovics** fegyvere elsült és **Schwertfűher** összerogyott. A nyakába fúródott a golyó, átlőtte az agyvelőt és kiszakította a hátulsó koponyacsontot. A szerencsétlen ember rövid szenvedés után meghalt. Az esetről a gton értesítették az egri ügyészséget és dr. **Miskovits** Flóris vizsgálóbíró két törvényszéki orvos kíséretében **Baktára** ment, hogy megindítsa a vizsgálatot.

— **Színes fényképezés.** A színes fényképezés problémája sok fotokémikust és fényképészt foglalkoztatott már, de minden különösebb eredménnyel nélkül. Legújában két magyar ember, **Schröder** Albert vegyésztanár és **Bodor** Imre amatőr ígérnek ezen a téren lényeges eredményeket. A kísérletezők október folyamán fölvásás keretében ismerték módszerüket.

— **Csaló ügynök.** A törvényszék vizsgálóbírája elfogatott parancsot adott ki **Wiener** Miksa magánhivatalnok ellen. Wiener, aki rovtmultu ember, nemrég beállított a Biztosítási Lapok szerkesztőségébe s ajánkozott arra, hogy megfelelő provizó mellett hirdetéseket fog gyűjteni. Mindjárt vitt is magával egy csomót, amelyektől megkapta az öt illető pénzt. Később kiderült, hogy a hirdetéseket egyszerű hamisítások, de ekkorra már **Wiener** megugrott. Mintegy 200

korona erejéig károsította meg a vállalatot. A szélhámos magas, az arca kerek, piros, haja vörös, szeme zöld, bajusza vörös.

— **A titok.** A multkoriban egy homályos szövegű, rövid kis távirat jelentette, hogy a német hercegnők erkölcsmegező egyesülete Wiesbadenben rendes évi közgyűlést tartott. Egyéb semmit. Arról, hogy vajjon az egyesület a közönséges polgári erkölcs megvédésére alakult öngyógyító szövetség-e vagy pedig egyszerűen önmegvédelmi intézmény, sehol egy szó sem. Most azonban egy párisi lap megsugja, hogy a szigorú titkolódzásnak mi volt az oka. Az egyesület ugyanis az **udvarok erkölcsével** foglalkozott. Mert a wiesbadeni közgyűlés napirendjének legfőbb pontja: **Nemely uralkodóház tagjainak házassági botrányai és azok megakadályozása** — volt.

— **Lelőtt tolvaj.** Az elmúlt hónapban halva találták **Nagy-Kanisán** **Kriszta** Sándor rovt multu embert. A vizsgálat most kiderítette, hogy **Kriszta Lőrincz** György és **Tóth** Antal rendőrök lőttek le, mikor egy lopásért és menekülési próbáért.

(x) **Kartellen kívül** szuperfoszfátot és **Thomas-salokot** legjutányosabban ajánl **Sátorgyár**, Budapest, IX. kerület.

Russia.

Budapest, július 28.

Míg Japánt, a gésák, teaházak és keves apróságok honát az utóbbi évtizedek alatt számos kitűnő munka ismertette, Oroszországgal, az angolokat kivéve, alig foglalkoztak behatóbban. A franciák élénken érdeklődtek mindig az orosz nép iránt, de nem oly alaposan, hogy az orosz állam és társadalom szövetvényes organizmusát megismertethették volna a világgal. A muszka birodalom roppant kiterjedése, az összeköttetések nehézsége s az orosz államférfiak rideg és óvatos tartózkodása rendkívül megnehezítettek minden oly kutatást, amely mélyebben kereste az orosz állam szervezeteinek rugóit. Csak angol ember irhatott meg olyan munkát, aminő **Wistler** *Russidja*. Igazi angolos rövidséggel és precizitással jellemzi **Wistler** Oroszországot. Rámutat arra az érdekes hatásra, melyet a modern gazdasági eszmék térfoglalása az orosz birodalomban előidézett. A nemzeti párt (narodniki) az idegen befolyások ellensúlyozására jött létre s e párt programja alapján azonos a **szlavofilek** programjával, amely többé-kevésbé az elzárkózás politikáján alapszik. E két pártnak egymással folytatott küzdelme a modern Oroszország legjelentékenyebb közéleti mozgalmá. A szlavofilek és pánszlávok akcióját kimerítően ismerteti **Wistler** s azt tartja, hogy a jelenlegi kormány-rendszer tarthatatlan. A nép reformok után sóvárog. Olyan reformok után, melyeket a nemzet politikailag és szellemileg legnagyobb vezetőférfiai: **Aditte**, **Betobrazoff**, **Uchtomszky** herceg és gróf **Tolsztoj** Leo inauguráltak.

Érdekesen ösmerteti a könyv Oroszország pénzügyi politikáját s foglalkozik az orosz nemzeti bankkal, az államadósságokkal, az utóbbi évek államköltségvetéseivel, a közvetett adórendszerrel s a szesz-monopóliummal. Az orosz kormányt az a gondolat vezérli, hogy ki kell meríteni teljesen az adóalanyt. Ma még megvan a deficit nélkül való költségvetés s a számok pénzügyi egyensúlyt hirdetnek. De a számok — írja **Wistler** — türelmesek s különféle világitásnál más és más szint mutatnak. Az angol ösztintesegnél az utóbbi orosz költségvetések már deficitesek volnának, mivel olyan kiadásokat, melyeket a rendes költségvetésben kellene elhelyezni, kölcsönpénzből fedez az orosz kormány. Az ázsiai vasutépítések tömördek pénzbe kerültek s a vasutak csekély jövedelmezősége következtében beállott az állam előállítási képességének hiánya. Óriási gazdasági intézménye, bányászata, földművelése, gyári és kereskedelmi üzeme van Oroszországnak s a jövedelem mégis elenyészően csekély. Rontó példa, amit

az orosz állam a vasutak jelszavával és a szakértelem gyöngeségével üz; aminthogy rontó az a rettenetes különbség is, amely az állami élet és a nemzet élete közt kifejlődött. 1843-ban az orosz vasutálózat hossza kilométerekben csak **kétszázhárom** mérföldet tett ki, a mult év szeptemberében pedig a hálózat már **negyvenezer ötszázharmincegy** angol mérföldre gyarapodott. 30.560 mérföldnyi az állam 9971 mérföldnyi pedig magántársaságok tulajdona. Fejlődést mutatnak a kikötők, melyeknek a **Balti**- és a **Fekete-tengeren** való kiépítésével együttjár a kereskedelem nagyarányú fejlődése. A kormány támogatja a kereskedelmi hajóraj fejlesztését, úgy hogy ma az orosz kereskedelmi hajóraj tonnantartalma megüti a **tízmillió** tonnát.

Meglehetősen fejletlen még Oroszországban a mezőgazdaság technikája. A szarvasmarha- és lóállomány nem felel meg a kívánalmaknak. Az orosz kormány a mult évben egy bizottsággal tanulmányoztatta az ország mezőgazdasági viszonyait s a bizottság jelentése megdöbbentő adatokat hozott napvilágra. Az orosz gazdák a saját fölöküket költik, évről-évre fogyasztják a talaj termékenységét s évente **ötszáz millió** rubelre becsülhető az az értékesökkenés, mely az okszerűen talajmívelés következtében a földértékben előáll. A **kisbirtokos gazdák gazdálkodása revólúziós**, mert a nélkül, hogy trágyázás által a talajból kívánt növényi tápanyagok pótlására gondólnának, — a talajt teljesen kimerítik. A bizottság jelentése szerint Oroszországban **tíz millió** szarvasmarhával és **tizenöt millió** lóval kellene többnek lenni, mint jelenleg, hogy elegendő természetes trágya álljon rendelkezésre. Mindamelllett az orosz birodalom leglényegesebb jövedelmi forrása a mezőgazdaság s az orosz gazdának mégsem kell kétségbe esnie, mert az állattenyésztés szép fejlődést mutat s a mindjobban fejlődő cukoriparral együttjáró cukorrépa-termelés a kisebb művelőket is rá fogja terelni az okszerű gazdálkodásra. Nagyban fejlődik Oroszország ipara. A parasztszabadság után (1861-ben) a job-bágy megszűnt gyárimunkás lenni s ez az iparra nagy csapást mért. A természetes gazdálkodásról a pénzgazdaságra kellett áttérni s a földesurak kénytelenek voltak átengedni helyüket a kapitalista gyárosoknak. Utána jelentősen fejlődött a fémipar, a szén-, nafta- és vasbányászat, a cukor-, fa- és bórpar, a gépgyártás és textilipar. Ujában azonban a kapitalista gyárosok veszedelmes versenytársra akadtak a **kustari** háziiparban.

Közelebből érdekel bennünket az, amit **Wistler** Orosz—Lengyelország, Finnország, a balti-tengeri tartományok, továbbá Orosz-Közép-Ázsia, Szipéria és Mandsuorszag viszonyairól mond. Fejtegetései során azzal a hatással foglalkozik, melyet Oroszországnak s általában a szlavoknak kulturális haladása Nyugat-Európa államaira gyakorol s főleg gyakorolni fog a jövőben. A szláv elem hegemoniára törekszik s ebben a törekvésben egy kulturális, mint politikai téren **más nemzet nem tartóztathatja föl, csak a magyar!** A derék és tehetséges magyar faj — írja **Wistler** — lehet csak az ellenállásnak ama nukleusa, mely megakaszthatja a szláv elem térhódítását és légbé röptetheti azokat a fellegvárakat, melyeket a fantázia úgy épített, hogy az **Adriától** a **Csendes-Oceánig** szlavok fognak uralkodni.

Siebert Gyula.

FŐVÁROS

(*) **A vízhiány epilógusa.** Néhány nappal a tavaszi vízhiány után rájött a vízügyigazgatóság, hogy a vizelzáró csapatok ismeretlen tettesek éjnek idején rosszakaratból kinyitogatták s a bossznak ez a módja okozta azt, hogy a körút egy részén nem volt víz. A vízügyigazgatóság most állandó felügyelet alá vette a csapatot s a felügyeletre három munkást alkalmazott. Hogy pedig e munkásokat a nagyközönség és a rendőrség is felismerhesse, az igazgatóság

előterjesztést tesz a tanácsnak, hogy a felügyelőket hivatalos egyenruhával lássa el, nehogy illetéktelen egyének hozzáférhessenek a csapokhoz.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Budai nyári színház. A budai színházban szombaton lesz a bemutató előadása Millöcker *Apajune, a vízszellem* című nagy operettjének. A szép zenéjű operettből hetek óta a legnagyobb gonddal és buzgóssággal folynak a próbák. *Krecsányi* igazgató fényes, új díszleteket és hatásos stilszerű jelmezeket készíttetett a darabhoz. Megkezdődtek a próbák *Feld Mátvás és Faragó Jenő* *Az aszfaltbetűár* című mulatságos fővárosi életképéből is. Az újdonság két főszerepét valószínűleg *Németh József* és *Szirmai Imre* játssza.

** Magyar művész sikere külföldön. A bayreuthi Wagner-ciklus során a legelső énekek közé emelkedett egy magyar művész: *Novák Dezső*. *Novák Solyomsi Elek* színésziskolájában végezte tanulmányait.

** Hangverseny. Pényes sikerű koncert volt a napokban *Rákos-Szent-Mihályon V. Krammer Teréz*, az Operaház művésznője három énekszámot adott elő és előkelő művészetével zajos taposkat aratott. Az orgonakíséretet *Vágó Lipót* látta el és közreműködtek a hangversenyen *Fischer Károly* és *Schultz Gyula* az Operaház zenekarának tagjai is. A koncert jóvedelmét az újonnan épült római katolikus templomban föllállítandó főoltár javára fordítja a rendezőség.

** Román színházi alap. A román színházi alap bizottsága az idén *Nagy-Szebenben* tartotta gyűlését *Vulkán József* elnökle alatt. Ez alkalommal konstataálták, hogy a színházi alap jelenleg 349.000 koronát tesz ki.

** Műkedvelő-előadás. *Győr*ből írják: Augusztus 5-én, 6-án és 7-én az ottani vagongyár dalköre színelőadást fog rendezni, mely alkalommal az *Ocskay brigadéros*t fogják és e célra épült száz négyzetméternyi területű színpadon előadni. A műkedvelő-társaságunk saját színpadi berendezése van, gépei és világítási berendezései, díszletei és maga a színpad a vagongyár műhelyeiben készült. A színpadot száznegyven villanyos lámpa fogja megvilágítani. A díszletek *Hollós Gyula* tanár vezetése mellett készültek; a jelmezeket *Krecsányi Ignác* színgazgató szállítja. Az előadáson részt vesz a dr. Vajdafié vonósütögyes is. A rendezést *Dobó Sándor* színgazgató vállalta el.

Nyilttér.

Legelegánsabb uri ruhákat

legdivatosabb kiállításban, valamint előnyös ruhabéreltet ajánl

TILLER MÓR és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, IV. kerület Váczi-utca 35. szám.

Venus -FORRÁS

hathatós szer veső-, hólyagbaj, nehézségek, cukorbetegség stb. ellen.

Főraktár: ÉDESKUTY L., BUDAPEST.

Forrásutalajdonosok: PRUCHA KÁROLY és TSA.

Rohitschi „Styria-forrás” Gyógyviz.

Gyomerdaganatok és görcsők, Orvosilag Bright-féle vesegyulladás, ajánlva! Gége- és torok-katarrius, Gyomor- és bél-katarrius, Húgysavas diathesis.

Cukorbetegség, Székrekedés, Májbetegségek ellen. Nagybaiktár Magyarország részére: Hoffmann József Budapest, Báthory-utca 8.

Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

** A kottlingbrunni lövészversenyek. A kottlingbrunni meeting mai harmadik napján a két-évesek nagy handicapje volt a főfutás. A 10.000 koronás díjnak Vadkan volt a favoritja, de ez még helyre sem futott. Győztes lett szép finish után az outsider Xama, a második helyre Rose

Bernd futott. Említésre méltó még Bon amie lemaradása a Triesting-versenyben, amelyet a formába jövő Uncas nyert meg. A részletes eredmény a következők:

I. *Gátverseny.* Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. Mautner V. *Sphynxje* (Poole) első, Mr. Field Hasztrmanja (Káposzék) második, báró Morpurgó A. Ratkingja (Machan) harmadik, azután Gyopár, Thibet és Sárkány. Totalizátor: 10: 25. Helyrefogadások: I. 50: 69 és II. 50: 73.

II. *Kétlővesek eladóversenye.* Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Wenckheim D. *Blasonja* (Huxtable) első, Egyedi L. *Gondolatja* (Lewis) második, Löbl M. *Szürkülletje* (Southey) harmadik, azután Curry, Oos és Maranta. Totalizátor: 10: 34. Helyrefogadások: I. 50: 92 és II. 50: 183.

III. *Triesting-díj.* Díj 3000 korona. Távolság 1200 méter. Mautner V. *Uncasja* (Southey) első, gróf Degenfeld I. *Royal Flushje* (Bonta) második, báró Üchtritz Zs. *Bon amieja* (Taral) harmadik, azután Columbia, Mámor és Pusztán. Totalizátor: 10: 57. Helyrefogadások: I. 50: 119 és II. 50: 117.

IV. *Kétlővesek nagy handicapje.* Díj 10.000 korona. Távolság 1000 méter. Mr. Lincoln *Xamája* (Taral) első, gróf Fries M. *Rose Bernajé* (Krousil) második, Dreher A. *Ratiborja* (Cleminson) harmadik, azután Alike, Vadkan, Junák, Mondsee, Kevély, Trés comique, Réna, Amorph és Ocskay brigadéros. Totalizátor: 10: 130. Helyrefogadások: I. 50: 170, II. 50: 101 és III. 50: 165.

V. *Eladóverseny.* Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. Luczenbacher M. *Vingója* (Lewis) első, Meichl T. *Curieuseje* (Huxtable) második, Mautner V. *Angolája* (Southey) harmadik, azután Heimchen, Capellmeister és Quid nunc. Totalizátor: 10: 25. Helyrefogadások: I. 50: 75 és II. 50: 93.

VI. *Eladók akadályversenye.* Díj 1800 korona. Távolság 3200 méter. Mautner V. *Gretna Greyje* (Rosak) első, Mautner V. *Gombja* (Poole) második, gróf Pejacevich A. *El Batidörja* (Gutai) harmadik, azután Mirage és Lisbeth. Totalizátor: 10: 24. Helyrefogadások: I. 50: 433 és II. 50: 81.

VII. *Handicap.* Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Capt. Z. *Othmárja* (Bonta) első, Dreher A. *Techt-Mechtlje* (Cleminson) második, Péchy A. *Fritturája* (Taral) harmadik, azután Epouseuse, Rother bon, Charmante, Maritima, Perbene és Melinit. Totalizátor: 10: 52. Helyrefogadások: I. 50: 111, II. 50: 199 és III. 50: 115.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A szolnoki vasutasok fölmentése. A szolnoki törvényszék tegnap tárgyalta a vasuti sztrájk alkalmából pörbe fogott huszonhat vasuti alkalmazott bünbörét, akiket az ügyészség hivatali kötelesség megtagadásának büntetvével, magánosok elleni és hatóság elleni erőszak büntetvével vádolt. A tárgyaláson Lippe Vilmos táblai bírő elnökölt, a vádhatóságot dr. *Milasevits* Sándor főügyész helyettes képviselte. A vádlottak: Telek József, Lovag Lajos, Mihalek József, Bácoskor Antal, Kertész János, Bede Mihály, Magóczy Ferenc, Boross Béla, Szendrei Albin, Erdei Béla, Molnár József, Nagy Jenő, Pozderka János, Pászit János, Bózsó János, Szilvási László, Kovács Sándor, Magyar Vilmos, Hoffmann Vendel, Belezna László, Nemes Gyula, Sallai Sándor, Tari István, Liszonyi Vince és Horváth József mozdonyvezetők, Papp Ferenc mechanikus tagadták a terhükre rótt cselekményt s a tárgyalás során sem volt bizonyíték, ami az ügyészség vádját támogatta volna. A bizonyítás befejeztével az ügyész néhány vádlott ellen elejtette a vádat, a törvényszék azonban az összes vádlottakat felmentette, egyrészt azért, mert a vasutas nem közhivatalnok, másrészt mert eljárásuk semmiféle büntetendő cselekmény tényálladékát ki nem meríti. Az ügyész felebbezett.

§§ A báróné válópöre. A budapesti törvényszék iktató-hivatalába érdekes válókereset érkezett ma. Báró *Offermann Győző* brünni gyáros felesége, báró *turnyai Schossberger Ilona* indította. A bárónőnek Offermann a második férje; az első gróf *Bathányi István* volt, ki husz év előtt a magyar arisztokráta életben sokat szerepelt. Néhány nappal azután, hogy feleségül vette Schossberger Ilonát, párbaft vívott dr. *Rosenberg Gyulával*, a mostani országgyűlési képviselővel, ki agyonlőtte a grófit. Később, ahogy multak az özevgyi évek, a báróné felesége lett a brünni gyárosnak, ki *nyolcszáz ezer koronát* kapott hozományként a szép aszonnyal. Házasságukból

több gyermek született, de férj és feleség még sem élték boldogan egymás mellett. És most, tizennyolc évi együttélés után a báróné válópört indított a férje ellen. Dr. *Stiller Mór* ügyvéd adta be a keresetet, amelyben a báróné többek között azt is elpanaszolja, hogy férje a hozományának még a kamatait sem szolgáltatta ki neki, úgy hogy a házastársnak s a gyermekek neveltetésének költségeit is már évek óta anyja, báró Schossbergerné adta. A válókereset a házassági törvény 80. szakasza a) pontja alapján szorgalmazza a házasság felbontását, amely szerint férje szándékos magaviselet által súlyosan megsértette a házastársi kötelességeket.

§§ A bécsi kérmkedési per. A mai tárgyaláson az elnök még néhány kérdést intézett *Dirc* vádlottához a krakói rendőrségnél tett vallomásra nézve. A vádlott újra azt erősítgeti, hogy csak kigondolt mese volt minden.

Dr. *Elbogen védő*: Mondja meg röviden, hogyan vették fel a jegyzőkönyvet vallomásairól? *Vádlott*: Duczynski rendőrbiztos mindent a számba rágott. És ha jó sokat beszéltem el, akkor jól elláttak kosztal, de ha nem vallottam, akkor semmit sem kaptam. A rendőrbiztos azt üzentte egy rabbal, hogy ha mindent bevallok, akkor semmi bántódásom sem lesz.

Elnök: És ezért vallotta magát kémnek? *Vádlott* (izgatottan): Miért nem jönnek a rendőrbiztos urak is ide? Daczynski rendőrbiztos irásban adta a becsületszavát, hogy ezer forintot kapok és utlevelet, ha mindent bevallok. (Fokozott izgatottsággal): A rendőrbiztosoknak el kell idejőnnök.

Elnök: Hiszen erről eddig semmit sem szólt, nem volt hát okunk arra, hogy az urakat megidézük.

Védő: Nem is mondanának el itt bizonyára mindent.

Elnök: A rendőrbiztos urak bizonyára nem vallának itt hamisan és az ilyen megjegyzéseket határozottan vissza kell utasítanom.

A tanuk vallomása során a huszonnégy éves *Knapi* Mária elmondta, hogyan ismerkedett meg vele egy kávéházban, ahol ő egy *Kukowski* nevű ural volt. *Kukowski* mutatkozott be *Dirc*-nek, aki Dzierzyckinek mondta magát, rögtön udvarolni kezdett neki, azt állítván, hogy orvosnövendék, hogy politikai okokból menekülnie kellett. Gazdag nagybátyja van, aki ellátja. Kire gyakran jött hozzájuk, úgy hogy anyja felszólította, ne jöjjön olyan sokszor. Arra el is maradt. Elmondta azután a tanu, hogy ismeretségben volt egy mérnökkel, ezredessel és megmutatta *Dirc*-nek az ezredes lakását.

Elnök: Kérdezősködött *Dirc* e lakás után.

Tanu: Nem.

Az elnök felolvas azután egy pajtáskodó hangu levelet, amely a tanuhoz érkezett *Dirc* címére, ennek egyik barátjától. Ezt a levelet azonban maga *Dirc* írta. Azaz állítólagos barát tréfásan írja *Dirc*-nek, hogy tud a viselt dolgairól. Varsóban és Krakóban, hogy majd Dzierzyckinek, majd gróf *Ticzkievicz*nek mondotta magát, de ő tudja, hogy ez utóbbi az ő igazi neve. És hogy szórta a pénzt, hotelekben lakott, sok nő ismert és úgy élt mint a perzsa sah. (Általános derűtség.)

Vádlott, aki maga is nevet, elmondja, hogy a leányra akart ezzel *nagyobb hatást* tenni, akivel az egész ismeretség egy héttig tartott. A leány végül azt mondja, hogy sajnálta a vádlottat, aki láthatólag rossz viszonyok között élt.

Védő: Ime egy idegen hatalom jól dotált kéme.

A törvényszék *Lawrowot* egy évi súlyos börtönre, *Dircet* pedig, aki ellen csalás és sikkasztás miatt is vádat emelt az ügyészség, *másfél évi börtönre* ítélte.

§§ A pékek bünszövetkezete. Emlékeztet még az az orvtámadás, amely ez évi május 20-án este történt. A *Figyelő*-utcaiban három ember megtámadta és összeszurkálta *Kápolnai József* sütősegédet, aki a vizsgálat során azt a gyanuját fejezte ki, hogy támadói a Sütőműnkások Szakgyesületének megbízásából jártak el s az volt a céljuk, hogy őt megöljék. Ez a gyanu alaposnak bizonyult s a rendőrség csakhamar letartóztatta *Tatár Dénest*, *Molitorisz Gyulát*, *Komka Pétert*, *Koffler Nándort*, *Stark Bélát*, *Sándor Mihály Gyulát*, *Diller Istvánt* és *Végh Györgyöt* gyilkosság kísérletének büntette, illetőleg gyilkosság kísérletének büntetvére való felbujtás miatt. A letartóztatottak közül a büntetőtörvényszék ma *Komka Pétert*, *Stark Bélát* és *Stefanics Kálmánt* szabadon bocsátotta.

§§ Az óvadék. Egy fővárosi kőművesmester, *Kónya Sándor* ez év május 31-én összeveszett a *Fehérvári-ut* 35. szám alatt épülő házánál az építést vezető főpallérral, *Acsády Bálinttal*, akit aztán az építési iródban úgy elvert, hogy hetekig ágybanfekvő beteg lett. A verekedés után *Kónyát* elbocsátották a munkából, ő azonban nem nyugodott meg ebbe s felment *Landherr Gyula* fővárosi építész iródjába s ott *Benedek Gyula* építész legyilkolással fenyegette, ha nem

fizeti ki neki 600 korona övadékját, amelynek kiadására Landherrt a hatóság már kötelezte. Benedek megtagadta Kónya kérését, mire ez dühében óriási botrányt csapott az építész irodájában, shonnan rendőrral kellett kivézetetn. A rendőr a szitkozódó és fenyegetődző embert a kerületi kapitányságra akarta kísérni. Utközben a József-utcában Kónya a rendőrnek támadt s ezt többszöri felpofozta. A budapesti büntető törvényszék ma vonta felelősségre súlyos testi sértés, zsarolás és hatóság elleni erőszak büntetése miatt Kónyát, a bíróság 8 havi börtönrre ítélte.

§§ A szabószámla. Tíz-tizenkét évvel ezelőtt idős Zalánffy Sándor egy kétszáznyolcvan forintra szóló szabószámlát fizetett ki Ligeti Mór budapesti szabómesternek önkéntes ívét szolgáló fia helyett. Pár év múlva Ligeti tönkrement s összes követeléseit eladta. Ekkor Gaertner J. Márk neve alatt idős Zalánffy Sándor ellen perelni kezdték a már kifizetett szabószámlát. Zalánffy a tárgyaláson felmutatta a nyugtát s igazolta ezzel, hogy a keresetbe vett összeget kifizette. A felperes ezek után letette a pört. Ez év tavaszán Zalánffy egy budapesti ügyvédtől felszólító levelet kapott, hogy nyolc nap alatt fizesse meg a kétszáznyolcvan forintot ruhaszámláját. Zalánffy erre erélyes hangu levélben megírta az ügyvédek, hogy ha Ligeti nem hagy neki békét, feljelenti zsarolás miatt. Ligeti becsületértért feljelentette Zalánffy, akit azonban ugy a járásbírósg, mint ma a törvényszék felelbbviteli tanácsa felmentett.

Legujabb.

Plebbe meggyilkolása.

Pétervár, július 28.

Ma este a belügyminisztériumban gyászstentisztelet volt Plebbe belügyminiszterért. A számos jelenlévő közt ott voltak az idegen nagykövetek és követek is. Hir szerint a miniszter gyilkosa a robbanás alkalmával maga is annyira megsebesült, hogy kérdéses, vajjon életben marad-e. A miniszter gyilkosa, akit eszméletlen állapotban szállítottak el, este magához tért, mire először kihallgatták. A gyilkos a gyalogjáróról dobta a bombát, amivel meg van magyarázva az ő megsebesülése is. Nyomban a merénylet után a néptömeg kívánságára a merénylet színhelyén halottas misét mondtak a miniszterért.

Róma, július 28.

Mora pétervári olasz nagykövet utasítást kapott, hogy fejezze ki az olasz kormány részvétét Plebbe miniszter meggyilkolása alkalmából

Ujabb merénylet.

Pétervár, július 27.

Midőn Muravjev igazságügyminiszter délután 2 órakor Peterhofba ment jelentéstétel végett, a vasuti kocsi ablakát, amelyben a miniszter volt, kődobással betörték. A tettest nem nyomozták ki.

Az oranjenbaumi új kikötő megnyitását, melynek ma kellett volna történnie a cár jelenlétében, elhalasztották.

TÁVIRATOK

Pusztító tüzek.

Arad, július 28. Éjjel után egy órakor kigyulladt a Czukor-fele faterlep és fűrészgár, mely a Maros partján van, közel a várba vezető fahidhoz. A tűz hihetetlen mérvben terjed s a hatalmas lángoszlopok bevillágitják az egész várost. A közönség talpon van s a tűzoltók tehetetlenül állanak a nagy veszedelemmel szemben, mert a tüzet nem tudják megközelíteni. Felkértőkör bedőlt a telep gyárkéme nye. A veszedelmet fokozza az, hogy a tűz szomszédságában még sok faterlep van.

Szombathely, július 28. A szombathelyi székeskáptalan kemenesszentpéteri fenyvesében kedden tűz keletkezett. A lángok rövid idő alatt

elhamvasztották kétszázholdnyi terület fenyvesét, majd hirtelen átcsaptak gróf Eszterházy Sándor kemesszei erdejébe, ahol szintén több száz hold fenyves és akácos lett a lángok maulakává. A kár több százezer koronára rug.

Az orosz kalózhajók.

London, július 18. Az alsóláz mai ülésén Balfour miniszterelnök Campbell-Bannermann kérdésére azt válaszolja, hogy nagyon kevés hozzátenni valója van ahhoz, ami, mint hiszi, most általános ismeretes. A ház emlékezni fog arra, hogy a Malaccát 13-án az orosz önkéntes hajóhad egyik ki, lefoglalta. A kormány lehetőleg erős formában kifogásolta ezt az eljárást ama nézet alapján, hogy a Fekete-tengerből nem jöhetnek ki hadihajók és hogy ami megítélésünk szerint az önkéntes flotta részei, ha a Fekete-tengerről jönnek és azután oly cselekményeket végeznek, amelyekhez csak hadihajóknak van joguk, vagy nincsenek jogosítva a Fekete-tengerről kijönni vagy pedig nincsenek jogosítva ily cselekményeket elkövetni. (Tetszés.) Az orosz kormány ez ügyben érzékenységet tanusított az angol kormány iránt, bár nem az általános elvek tekintetében, hanem ebben a speciális esetben. A Malaccát nem lehetett feltartóztatni abban, hogy Port-Szaiddól elinduljon, de Algirba ment és ott szabadon bocsátották. Az orosz kormány egyttal kijelentette, hogy az orosz önkéntes hajóhad részéről való további hajólefoglalások mindaddig meg nem történtenek tekintendők, amíg e hajóhadhoz utasítások érkezhetnek oly értelemben, hogy míg az általános elvekről tárgyalások folynak, hajók ne foglaltassanak le. E megegyezés értelmében tegnap szabadon bocsátották az Ardoa és Formosa hajókat. A kormány biztosítást nyert, hogy az önkéntes flotta hajóit a Vörös-tengerről visszavonják és nincs oka kételkedni abban, hogy Oroszország nem kívánja továbbra is cirkálóként használni. (Tetszés.) Amennyiben tehát ezek a hajók jönnek tekintetbe, a vitás kérdés elvesztette aktív stádiumát. Nem akarja azt mondani, hogy az angol és az orosz kormány megegyezésre jutottak az általános elv tekintetében, de nem hiszi, hogy fel kellene tenni, hogy valószínű valamely tényleges megsértése annak a felfogásnak, amelyhez mi nagyon ragaszkodunk. Sajnálatlall kell azonban mondania, hogy vannak más kérdések, amelyek nem függnek össze ezzel az incidenssel s amelyekre nézve eszmecserére van szükség a két kormány között s amelyek mindig okot adhatnak aggodalmakra.

Egy további kérdésre Balfour miniszterelnök kifejtette, hogy ha a hajókban kárt tettek, kártérítési igényeik érintetlenek maradnak, ha a lefoglalás meg nem történtenek tekintetik is.

Negrier tábornok lemondása.

Páris, július 28. A nacionalista Liberté jelentí: Negrier tábornok beadta lemondását a legfőbb haditanácsban viselt állására nézve és rendelkezési állományba való helyezését kérte, mert a keleti határon tett szemleutja alkalmával oly visszás állapotokat észlelt, amelyekért nem akarja elvállalni a felelősséget.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 28. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatott buza, tiszavidéki 10.75—11.— K., mosoni és győri 10.40—10.70 K., tót felvidéki 10.50—10.75 K. Rozs: tót felvidéki 8.—8.10 K., pestmegyei 8.—8.20 K., különféle magyar 7.80—8.05 K. Tengeri: 6.70—6.90 K. Zab magyar: 6.95—7.70 K., válogatott 8.— K.

Bécs, július 28. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 636.—, Magyar hitelrészvény 746.—, Bécsi bankgyesület 278.75, Union-bank 514.50, Ländlerbank 517.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 425.—, Déli vasut 81.25, Elbavölgyi vasut 420.—, Északmagyar vasut-részvény —.—, Dohányrészvény 340.50, Rimaurányi vasut 490.50, Alpesi bányarészvény 490.75, Májusi járadék —.—, Magyar koronajáradék 99.10, Osztrák koronajáradék 97.—, Lombard 126.50, Török

sorsjegyek 117.28, Német birodalmi márka 117.31, Napoleon d'or 19.01.

Berlin, július 28. (Zárlat.) 4.20% papír-járadék —.—, 4.20% ezüst járadék —.—, 40% osztrák koronajáradék 101.50, 40% magyar aranyjáradék 100.10, Elbavölgyi vasut —.—, Osztrák hitelrészvény 199.70, Magyar koronajáradék 97.50, Déli vasut 17.20, Osztrák-magyar államvasut 135.20, Károlyi Lajos vasut —.—, Kassa-oderbergi vasut —.—, Orosz bankjegyek 216.—, Bécsi váltóár 85.20, 40% új orosz kölcsön —.—, Magyar vasuti beruházás kölcsön —.—, Török dohányrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Olasz járadék 103.50, Disconto Commandit 135.40, Magyar hitelbank —.—, Általános villamosági Edison 212.70, Dynamit Trust 167.20, Gelsenkircheni 216.70, Harpenit 203.—, Laurakohó 241.10, Az irányszat csendes.

New-York, július 28. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapjot: New-Yorkban helyben 10.70 (10.70), Július 10.18 (10.25), Okt-r 10.31 (10.67), New-Orleansban helyben 11.5/8 (11.1/2). — Peiróicum: Stand white New-Yorkban 7.70 (7.70), Stand white Philadelphaiában 7.65 (7.65), Raffined in Cases 10.40 (10.40), Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zeir: Western steam 7.25 (7.25), Rohe és Brothers 7.25 (7.25), Tengeri irányszata állandó. — Július 55.— (55.1/4). — Szept-r 54.3/8 (54.7/8). — Dec-r —.— (—.—). — Buza irányszata állandó. — Piroz ősi helyben 101.— (102.—), Július 102.1/2 (102.1/2), Szeptemberre 93.1/2 (94.1/2). — Dec-r 92.1/2 (92.7/8). — Májusra —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kávét: fair Rio 7. sz 7.5/8 (7.3/8), Július 5.95 (6.—), Okt-r 6.15 (6.20), Lizi: Spring Wheat clears 3.80 (3.90). — Cukor: —.— 3.1/2 (—.— 3.1/2). — Ón: 26.87—27.05 (26.87—27.05). — Réz: 12.62—12.87 (12.72—12.87). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, július 28. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányszata állandó, Jul-ra —.— (97.7/8), Szept. 89.1/8 (89.3/4). — Tengeri irányszata állandó. — Július 49.1/4 (49.3/4). — Zeir: Július 6.88 (6.80), Szept-r 6.98 (6.90). — Szalonna short clear 7.37 (7.37). — Sertéshus: Július 11.90 (11.82). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 28. —

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter Vercezi Lajos máramarosszigeti kir. törvényszéki irnokot a rabói és Bálint Károly újvidéki kir. törvényszéki irnokot a topoljai kir. járásbírósgához segédtelekönnyvezetőkké, Bándy Dezső szilágycsehi kir. járásbírósgai díjnokot a zsbói kir. járásbírósgához irnokká, — a kassai m. kir. pénzügyigazgatóság Klein József girincsi lakost a szepsi m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká, — anyiregházai m. kir. pénzügyigazgatóság Hámos Imre nagyváradai pénzügyi fővigyázót a nyirbátori kir. adóhivatalhoz hivatalozólgává kinevezte.

Pályázatok. Postamesteri állásra Pátfalun augusztus hó 12-ig. — a hidalmási kir. járásbírósgánál aligvezői állásra 2 hét alatt, — a banjaluka—doberlini cs. és kir. katonai vaspályánál irodai segédi állásra (kiszolgált altisztek kizárásra) 4 hét alatt, — a magyar-óvári kir. járásbírósgánál telekkönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét alatt, — a breznóbányai m. kir. adóhivatalnál gyakornoki állásra 2 hét alatt, — az eszéki kir. pénzügyigazgatóságnál hivatalozólgai állásra augusztus 30-ig, — a szászregényi kir. járásbírósgánál telekkönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét alatt, — az aradi kir. járásbírósgánál albirói állásra 2 hét alatt, — a kir. közvetítő intézetenél irnoki állásra augusztus 1-ig, — az újvidéki kir. törvényszéknél albirói állásra 2 hét alatt, — a berettyó-újfalusi járásbírósgánál irnoki állásra augusztus 25-ig nyújtandók be a kérvények.

Napirend.

Napló: Péntek, július 29. — Római-katolikus: Márta. — Protestáns: Márta. — Görög-orosz (július 16.): Ateurgen. — Zsidó: Ab. 17. — Napkél: 4 óra 18 percek. — Nyugszik: 7 óra 28 percek. — Holdkél: 8 óra 13 percek este. — Nyugszik: 6 óra 16 percek reggel.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Szalon kiállítás nyitva délelőtt 9-től este 8 óráig. Belépődíj nines. Kőnyves Kálmán-társaság művészeti szalon. (Nagy-mező-utca 87. szám.) Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nemzeti Múzeum. Régiségtár, nyitva 9 órától d. n. 1-ig. A könyvtár történelmi és irodalomtörténelmi kiállítás megtekinthető d. e. 9 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. — Néprajzi tár (Csillag-utca 3.) nyitva 9 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Növénytar (Széchenyi-utca 1. sz.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai megtekinthetők 1 korona díj mellett.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától 1 óráig. Iparművészeti múzeum nyitva 9—1 óráig.

REGÉNY

ASSZONYOK HATALMA

Írta: GUSTAF AF GEIJERSTAM

(22)

Ott közel voltam hozzá, mint azelőtt, amikor a nyitott ablak mögött aludt, amelyet most már nem kellett bezárom, mielőtt lefeküdtem. És miközben itt járkáltam, gondolataim valódi szavakká alakultak, amelyeket nem mondtam ki hangosan, de amelyek olyan világosok voltak előttem, mintha csakugyan beszélnék. Róla beszéltem, aki meg halt és mindarról, ami történt. Nem beszéltem hozzá és mégis minden szó egy-egy becézés volt, amelynek, úgy éreztem a lelkéhez kell eljutnia. És erről nem feledkeztem meg.

— Hát eljött a halál — mondtam. — És íme minden megváltozott. Ami azelőtt jelentéktelen volt vagy csunya, az most nincs többé. Ugyan mi nagy és mi kicsiny a szeretet vagy a halál előtt? Egy asszony egymagában jár távol idegen országokban, ahova elküldöttek, mert meg akartam szabadulni tőle és pénznek kellett ezt elintéznie.

— Mit tett nekem? Nem követett el ellenem rosszat. Az emberek szemébea kitaszított teremtés, de azzal szemben, ami itt történt, nem az. Az emberek tekintetében helyesen cselekedtem, amikor megvertem és elkergettem. És gyűlöltém és megátkoztam őt, mert az életem tönkretette. De az nem okoz már nekem örömet, hogy az emberek igazat adtak nekem. Ezek csak szavak, amelyeknek semmi jelentőségük nincs. Az igazi szavak, azok csak itt fakadnak először, amikor minden átszellemült, mint ő, aki nem felelhet már többé nekem.

— De azért ha az az asszony, aki előtt akkor az ajtó elrezteltem, amonnan az erdőből előkerülne és elébem lépne, a sötétségből fölmerülne, úgy hogy rá ismerhetnék, mint azelőtt, nem kérnék tőle bocsánatot. A megocsátás hiábavaló. Egyáltalában mi megbocsátásválójuk van az embereknek egymással szemben? Hisz minden kiegyenlítődik, de azért semmi sem lesz jelentéktelen, ami volt.

— Nem, alvó gyermeknek a szobájába vezetném és egyetlen szót sem szólnék hozzá. De ott látnám őt. Mert anyja volt az én kis leányomnak és azért adta egykor nekem, hogy örököljem felette.

— Aztán azt akarnám, hogy elmenjen megint és még akkor sem szólnék hozzá semmit sem. Mert hiszen semmit sem értene ő abból, ami itt történik. De ez nem bántana úgy, mint azelőtt. Mert miért nyugtalanítson ő engem azért, mert nem olyan, mint én? Semmisen nyugtalaníthat itt engem. A bosszankodás az is csak szó. Mint a többi, ez is csak elhallgat a nagy boldogság és szerencsétlenség előtt, amelynek szerelem és halál a neve.

— Különös, hogy az emberek az életet mindennapnak találják és hogy mindannyian csak ritkán látjuk olyannak, mint amilyen a valóságban. A halálban mindig valami újat észlelünk, amely átmutat a tulvilágba. De az én kis leányom, aki odabenn alszik, nem változott meg. Olyan fiatal és boldogan halt meg, hogy még életében tudt volt azon, ami bennünket másokat zavar. Ezért váltott csak ruhát, éppen csak ruháit. Én is más ruhát öltöttem, mert az ő jósága rákényszerített. És én látom, hogy mind abból, amit az életben megvettem, engem többé nem bánt, sem az emberek, sem a viszonyok. Bízkeségem, amely azelőtt fenntartott, eltűnt. Épp úgy a büszkeségem, mint sok vágyam, reményem és az én törekvésem. Mindezt átalakította a ruha és valami mássá lett, mint ami azelőtt volt. Egyetlen sóhajlás nélkül mindent a sírba viszek; mindazt, ami azelőtt az enyém volt és amit semmivel sem cseréltem volna el . . .

Ilyen szavak törekedtek ki belőlem, amelyek azonban nem voltak az enyémek. És én örömet zuglódás és erős fájdalom nélkül temettem el.

XXIX.

Hanem amikor a koporsót a hajóra vitték és ott ültem magam a fedélzeten, akkor elsiklani láttam magam előtt az egész nyarat, amelyet az imént átéltem. A cseréptető és a bikfák eltűntek a földnyelv mögött. De amikor megfordultam, mert már semmit sem láthattam, nyugodtnak éreztem magamat és emelkedett hangulat töltött el.

Az emberek nézegettek, mert látták a fekete ruhámat és a kapitány félárboera bocsátotta le a lógót. De én valami keménységet éreztem magamban, amely erőt adott nekem. Tudtam, hogy azt viszem magammal, ami egykor gazdaggyá tett és részvétem éreztem mindazok iránt, akik körülöttem ültek és szegénynek tartottak.

De amikor az utnak a végére értem és a koporsó itt állott, benn a szobában, amely most el van zárva, akkor az jutott az eszembe, hogy senkinek sem írtam, még Eliznak vagy Bohrn Károlynak sem. Senkisen tudta, hogy mi történt, senkisen rajtam kívül. Még csak egyetlen kis hír sem jelent meg az újságokban. De ez nem nyugtalanított. Ugy gondoltam az egészre, mint olyasvalamire, ami a tudtom nélkül történt meg és eszembe jutott, hogy Eliz levelében — abban a levelében, amely a halál napját az életembe bevazette — az volt, hogy legközelebb a városba jön gyermekeivel és találkozik ott Károlyllyal.

Hogy melyik nap volt az, azt nem tudtam már. És hogy hol volt a levél, azt sem tudtam. Valami fiókban vagy másvalahol kellett lennie. Hogy hol volt, azt nem tudtam. Csak azt tudtam, hogy nekem most oda kell mennem, ahova az elmúlt években eljáráhattam hol örömmel, hol fájdalommal és eszembe nem jutott, hogy hiába járhatok.

Amikor ezenközben Bohrnékhoz mentem, ott tudtomra adták, hogy nincsenek otthon, de nemsokára hazatérnek. A cseléd meghökkent, amikor a ruhámat meglátta, de nem kérdezősködött és én minden felszólítás nélkül bementem a lakásba, hogy barátaimat magvárljam.

Bejártam egymagam a szobákat, amelyekben annyi mindenfélét átéltem. Ösztönszerűleg fölkerestem Eliz szobáját. Ott is félhomály volt, mint a többi szobában. Az ablakok kretával voltak bevonva és a függönyök le voltak bocsátva. Hűvös volt, könnyű légvonal jött be a nyitott ablakon az előcsarnokból. Ott aztán leültem abban a kis szobában a fehér butorokkal és a bronzlámpával a kandalló párkányán. Itt aztán újra éreztem, de enyhébben és csöndesebben, mint azelőtt, hogy a fájdalom fölemeli az embert, tisztit és felvihet bennünket a magasba minden fölé, megmutathatja, hogy minden, amire törekszünk, amiért küzdünk, semmi, a nagy bizonyosság ellenben minden. Egyet azonban nem tud a fájdalom. Nem tud bennünket mint egyetlen, néma barátunk végigkísérni az életünkön és sorsunkon, és ami a halállal szemben elnémul, az felébred megint és csapkod a szárnyaival, hogy napvilágra kerüljön, mégha veszedelem fenyegeti is, hogy szárnyait a lehetetlenség korlátain véresre verdesi.

Éreztem mindezt, mialatt itt ültem és arra emlékeztem vissza, amikor fejemet Eliz ölébe hajtva férfikorom első fájdalmat elsírtam. Olyan nagyon éreztem ezt, hogy elkezerdedéssel gondoltam magamban: ötven éves vagy és az életnek nemsokára vége. Igen, az volt az érzésem, mintha bennem minden megszakadással fenyegetne. És itt jogát követelte a természet; az emberföltötti feszültség, amelyben e napok alatt éltem, gyengült és fájdalmam, második nagy fájdalmam ki-tört, amelyvel szemben mindaz, amit azelőtt átéltem, csekélységnek tetszett.

Egész életem mint megannyi árnyék siklott el előttem, amelyekből egyet sem foghattam meg és magam előtt láttam még az évek sorát, amelyek épp úgy mulnak majd el, mint az eddigiek. De én minden örömet aggodalmas imában foglaltam össze, hogy mégis várjon valami rám; akaratnak az ébredését éreztem magamban, hogy olyasmit érjek el, ami sohasem tartozott az én körömbe; és itt ültem végre nyugodtan, éreztem, hogyan mulnak a percek és egyuttal tudatában voltam annak, hogy az ember azt, amit halállal szemben

elérni vél, még sem tartja egészen erősen mindaddig, amíg maga is ott nincs.

Igy ültem itt, olyan lelkállapotban, amely tulságos elbizakodottságomban másnak és nagyobb szerűnek, különösebbnek és értékesebbnek tetszett nekem, mint az, amit valaha ember halatában vagy életében, könyvben vagy beszédben magáról elmondott.

Akkor hallom, hogyan nyílik és záródik egy ajtó, aztán hangokat hallok, köztük Eliz hangját. De mintegy megkövültem ültem ott, amíg Eliz az urával előttem nem állott. Láttam, hogyan nyújtotta ki felém a kezét és olyan ködösen hal-lottam, hogy ott voltak nálam és látták a kis leányomat. Semmit sem tudtak, csak bejöttek és ott látták az ő fehér, virággal telezött ágyn, csöndesen, mintha aludnék. Így keresztük fel egymást egyszerre; nekem pedig, hála istennek, nem kellett szólnom és nem kellett megmagyaráznom semmit sem.

Ott állottak előttem, a kezemet fogva, szokogva állottak ott, egész testükben remegve és én voltam az egyetlen, aki nem sírt. Csak azt éreztem, hogyan tölti el szívüket az én sorsom; és úgy éreztem, hogy a legsúlyosabb teher le van véve rólam és mintha a könnyeik, a kétségbeesésük hozzájuk láncolt volna, akik még éltek.

Akkor érzem, hogy Eliz átkarolja a nyakamat, aztán ott érzem ajkát az ajkamon. Éltes ember voltam, de éreztem, hogy ez a csók még annál is erősebb volt, amit a halál megsejtetett velem.

— Hogy nem lehettem nálad, amint azt annyira kívántam — mondtotta. — Hogy miért is nem írtál!

Akkor a szememben ott láttam mindent, amit azelőtt nem akart nekem megmondani. Olyan rettenetesen megrázott lelkében a halál mindent, ami őt a maga életéhez kötötte, hogy a vallomás mint napfény ömlött el az alakján, arcán és szavain.

— A te utolsó, a te legutolsó kincsöd volt — mondtotta és minden egyebet, az ő saját nagy érzését elfelejtve, megsimogatta a hajamat, mintha gyermek lettem volna.

Akkor végre megoldódott a nyelvem és én beszélni kezdtem újra. Nem néztem Elizre, de éreztem a közellétét és bár a szavak el akartak halni az ajkamon, utat engedtem fájdalomnak. Barátnőmnek és férjének egyenesen az arcába néztem és elmondtam nekik mindent, amiről az emberek azt hiszik, hogy a barátunknak el nem mondhatjuk. Nem emlékszem mindarra, amit felelt. Talán tulságosan igaztoltam voltam azhoz, hogy minden szavát halljam. De emlékszem, hogy Eliz arra megfogta és megcsókolta a kezét és aztán a szemébe nézett.

Egyikünk sem tudta volna megmondani, hogyan történt mindez vagy mi is volt ez tulajdonképpen. És senki sem gondolt közülünk, öreg emberek közül, sem válásra, sem új házasságra, vagy egyáltalában arra, hogy változzék valami abban, ami a sorsunkat rendezte és összefűzte. Hanem beszélünk, mint gyermekek, akik nem tudják, hogy mi a jó és mi a rossz. S ha én szegény ember, aki olyan egyedül állok itten, csak valamikor is láttam a paradicsomnak egy kis villanását, hát ez ekkor volt.

Azért történt ez, mert magunk körül éreztük a halál angyalának szárnyuhintását, aki gyermek képében a fejünk felett lebegett. De azért is történt, mert Eliz egész nő volt, az ura pedig egész férfi, úgy ő, mint én.

XXX.

Olyan csudálatosak a visszaemlékezéseim, annyira keverednek bennük a jó és rossz, a jelentéktelen a legnagyobbal és örülök, hogy végig elmondhattam neked. Te láttál minhármunkat együtt s íme tudhatod ebből, hogy nem mindig megmosolyogni való az ilyen hármasszövetség.

Az erre következő esztendőben nem mindennapi szerencsét élveztünk.

Azután Bohrn Károly hosszú betegsége szakította el a mi körünket.

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG

A cukoregyezmény. A kormány tudvalevőleg a múlt év őszén törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházban aziránt, hogy a pénzügyminiszter felhatalmaztassék, hogy az ugynevezett átutalási eljárás során Ausztriába, valamint Boszniába és Hercegovinába szállított cukor után — az Ausztriában követendő teljesen azonos eljárásnak feltételezése mellett — a bruxellesi cukoregyezmény tartama alatt a rogyasztási cukor után métermázsánként 3 K. 50 fillérnyi, a nyers cukor után pedig mmként 3 K. 20 fillérnyi illetéket szedhessenek be. A két kormány közt létrejött megállapodások értelmében a törvényhozások elé terjesztett törvényjavaslatok most módosítva lesznek oly irányban, hogy az 1904. évi augusztus 1-étől a törvény kiküldetésének napjáig forgalomba kerülő cukorküldemények tekintetében az utólag fizetendő illetékre vonatkozólag a küldemény átvevőjével szemben másodlagos fizetési kötelezettség legyen érvényesíthető az esetben, ha az illeték a küldő által be nem fizetettnek. Az átutalási illeték ebben az esetben is annak a területnek a pénzügyigazgatása javára lesz bezendendő, amelyből a cukor származik.

A pesti magyar kereskedelmi bank 4 1/2%-os záloglevelei ama tulajdonosainak, kiknek címleteit a legutóbbi huzás alkalmával 1905. február 1-én leendő visszafizetésre kisorsolták, cserébe felajánlja 4%-os zálogleveleit oly módon, hogy minden ilyen kisorsolt és folyó szelvényvel ellátott címlet helyett egy ugyanoly névértékű, ugyancsak folyó szelvényvel ellátott 4%-os záloglevelet és azonfelül minden 100 korona névérték után két korona 50 fillért készpénzben szolgáltat ki. A kieserülés határideje augusztus 15.

Motorkocsik a vicinálison. A kereskedelemügyi minisztériumban *Nedeczky Gyula* miniszteri osztálytanácsos elnöklésével tartotta meg a Felek-fogarasi helyierdekű vasút engedélyezési tárgyalását. Az engedélyezés egyik feltétele meghatározza, hogy Feketehalom és Brassó állomások között motorkocsik is fognak közlekedni.

Szaj- és körömfajás a fővárosban. *Benczky Lajos* pestmegyei alispán tudatja a megye összes közigazgatási hatóságával, hogy a főváros I. IX. és X. kerületeiben egy-egy udvarban a ragadós szaj- és körömfajás szórványos esetei megállapítván, a tanács a budapesti gazdasági és tenyészmarha-vásárokat továbbá intézkedésig ideiglenesen beszüntette. Fölhívta ennél fogva az alispán a közigazgatás közegeit, intézkedjenek, hogy a marhalevélkezelők a budapesti gazdasági és tenyészmarhávársára marhaleveleket ne irányítsanak.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási r.-t. igazgatósága közhírré teszi, hogy a *ukovarovvidéki* vonalon közlekedő helyi gőzös augusztus 1-étől kezdve *Cséb* községnél ladikállomást tart.

Fizetési kötelezettségek. A bécsi *Creditoren Verein* a következő fizetési kötelezettségeket jelenti: *Schlesinger Bernát* kereskedő *Zalalövő*, *Weisz Márton* aranyműves *Csáktornya*

Vásárosanok. (*Vámos és Bruszt* jelentése.) Hozatalaink ma nagyobbak voltak és így az élelmiszerpiac forgalma is élénkebb volt. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet: *Husfélék:* vidéki marhahús eleje 80—94, hátulja 94—110 korona 100 kilónként. Lehuzott sertés 112—124, sertések szalonnával 100—112 fillér kilónként. — *Vadfélék* iránt változatlanul élénk az érdeklődés és ma óz 160—180, vaddisznó 70—90, szarvas 80—84 fillér kilónként. — *Tojásban* kielégítő az üzlet és ma I. rendű friss telt lámpázott árú 53—56, gyengébb minőségű 50—52 koronát jegyzett eredeti ládánként. — *Tejtermékek:* I. rendűszövetkezeti teavaj 1.80—2.—, jó friss főzővaj 1.40—1.50 fillér, friss tehéntúró 16—20 fillér kilónként. — *Élis baromfi:* Rántani való csirke 1.20—1.50, sítai való 1.50—2.—, tyúk 2.20—2.90, kacska 1.80—3.40, lud 3.40—5.20 korona páronként minőség szerint. — *Gyümölcsfélék:* Kajszinbarack 10—16, őszibarack 26—40 duráni 40—100, alma 12—24, körte 20—30, ringló 12—20 fillér kilónként. — *Dinnye* ára ma tovább hanyatlott nagy dinnye 100 darabonként 12—14, apró 8—10 korona volt.

Szarvasmarhávársár. (A budapesti marhávársátról vásári pénztár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 912 darab, magyar tehén 555 darab, szerbiai ökör 2074 darab, szerbiai tehén 183 darab, növendékmárha 21 darab, bivaly 98 darab, bika 212 darab, összesen 4057 darab és — darab a hét folyamán a vesztegvásáron. — Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökör 219 darab, fejőstehén 77 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómar-

hákért: Magyar hizott ökör legjobb minőségű 68.— K.-tól 74.— K.-ig, kivételesen 76.— K.-ig, — kilónként élő súlyban, középminőség 58.— K.-tól 65.— K.-ig, silányabb minőség 50.— K.-tól 56.— K.-ig. Magyar parasztmárha jobb minőségű 60.— K.-tól 68.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 46.— K.-tól 58.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 70.— K.-tól 77.— K.-ig, kivételesen 83.— K.-ig, középminőségű 62.— K.-tól 68.— K.-ig, silányabb minőségű 50.— K.-tól 60.-ig. Szerb és boszniai ökör, legjobb minőségű 56.— K.-tól 70.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 42.— K.-tól 54.— K.-ig. Bika, jobb minőségű 62.— K.-tól 70.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 48.— K.-tól 60.— K.-ig. Bivaly 42.— K.-tól 52.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Magyar tehén 44.— K.-tól 64.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Tarka tehén 46.— K.-tól 70.— K.-ig, kivételesen 72.— K.-ig. Csontozni való marha — K.-tól — K.-ig. Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendű — K.-tól — K.-ig 100 kilogrammonként, kiv. — K.-ig, — K.-tól — K.-ig páronként, középminőségű — K.-tól — K.-ig 100 kilogrammonként, — K.-tól — K.-ig páronként, silányabb minőségű — K.-tól — K.-ig 100 kilogrammonként, — K.-tól — K.-ig páronként. Hizlali való ökör, fehér 100 kilogrammonként — K.-tól — K.-ig. Fejőstehén, keresztezett szél — K.-tól — K.-ig darabonként, bonyhádi faj — K.-tól — K.-ig darabonként, kivételesen — K.-tól — K.-ig, igás bivaly — K.-tól — K.-ig páronként.

Borjувásár. 1904. évi július hó 28-án. (A budapesti marhávársátról vásárpénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borjú 924 drb, leölt borjú — db. bécsi borjú — darab, növendékmárha — darab, élő bárány — darab, leölt bárány — darab. — *Árjegyzések:* Belföldi élő borjú I. rendű 72—82 f.-ig, kivételes —88 fillér, II. rendű élő borjúkért 62—70 f.-ig I. kilónként, leölt borjú I. r. — f.-ig, II. r. — f.-tól — f.-ig, kivét. — f. kilónként, levonás nélkül. Rugott borjúkért 50—60 f.-ig. Növendékmárha f.-tól — f.-ig I. r. — f.-ig, középminőségű — f.-ig, alárendelt — f.-ig I. k.-kint. Bárány élő — K., leölt bárány — korona, kivételesen — K.-ig páronként. Az irányzat lanya, az árak 4—8 fillérrel kilogrammonként esőkentek.

Sertés-konzumvásárl jelentés. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóid intézősége.) Július 28-án. Fölhajtás összege 768 drb sertés, 1 darab süldő. Előző napi eladatlán maradvány 10 darab sertés, — darab süldő, összesen 778 darab sertés, — darab süldő. Eladatott 725 darab sertés, 1 darab süldő. Eladatlán maradvány 53 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kilogrammon felül 64—88 K.-ig, II. rendű 250—350 kilogrammig — fillérig, II. rendű selejtezett — fillérig, kanó — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 90—93 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 84—92 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 80—88 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogrammig — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősúlyban értendők.

Bécsi szarvasmarhávársár. Július 28-án. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhozták: 3009 darab borjút, 1732 darab élő sertést, 1212 levagott sertést, — darab élő juhot, 227 darab levagott juhot, 57 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borjú 68—94 fill. elsőrendű 96—104 fill. kiv. fill., levagott borjú 76—120 fill., legelsőrendű — fill., legelső 106—112 fill., élő juh 40—59 fillér, elsőrendű — fill., legelsőrendű — fillér, kivételesen — fill., zsirsertés — fill., fiatal sertés — fillér, kivételesen — fillér, levagott nehéz sertés 96—112 fillér, kivételesen — fillér, husra hizlalt — fillér, zsirra hizlalt sertés — fill., könnyű sertés 110—116 fillér, elsőrendű süldő — fillér, levagott juh 68—100 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—25 K., kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, július 28.

Mérsékelt vételkedv mellett 12.000 métermázsza buza került a forgalomba néhány fillérrel alacsonyabb árakon.

Rozs jegyzése 5 fillérrel alacsonyabb. Zabban nyugodt volt az irányzat. Tengeri irányzata szilárd. Eladott: *Új buza. Tiszavidéki:* 300 mm. 82.5 k. 10 K. 50 f., 200 mm. 82 k. 10 K. 50 f., 200 mm. 82 k. 10 K. 42 1/2 f., 350 mm. 82 k. 10 K. 37 1/2 f., 350 mm. 81 k. 10 K. 37 1/2 f., 250 mm. 82 k. 10 K. 45 f., 200 mm. 81 k. 10 K. 37 1/2 f., 500 mm. 81 k. 10 K. 30 f., felső, 100 mm. 81 k. 10 K. 40 f., 500 mm. 81 k. 10 K. 40 f., 200 mm. 81 k. 10 K. 35 f., 500 mm. 81 k. 10 K. 27 1/2 f., 200 mm. 80 k. 10 K. 32 1/2 f., 200 mm. 80 k. 10 K. 35 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 10 K. 15 f., sárga, 100 mm. 79 k. 10 K. — f.

Fejérmegyei: 100 mm. 77 k. 9 K. 90 f. *Pestmegyevidéki:* 600 mm. 83 k. 10 K. 30 f., 600 mm. 81 k. 10 K. 15 f., 400 mm. 81 k. 10 K. 20 f., sárga, 100 mm. 80 k. 10 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 10 K. 20 f., 100 mm. 79.5 k. 10 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 20 f., 500 mm. 79 k. 10 K. 15 f., 270 mm. 79 k. 10 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 10 K. — f., 200 mm. 79 k. 10 K. 15 fillér. *Bácskai:* 200 mm. 79 k. 10 K. 35 f. *Ó-buza. Tiszavidéki:* 900 mm. 79 k. 10 K. 35 fillér. *Pestmegyevidéki:* 200 mm. 79 k. 10 K. 15 f., 250 mm. 78.5 k. 10 K. 35 f., 440 mm. 79 k. 10 K. 20 f., 300 mm. 81 k. 20 K. f., 300 mm. 80 k. 10 K. 20 f., 50 mm. 79.3 k. 10 K. 20 f.

Verbászi: 1400 mm. 78 k. 10 K. 22 1/2 f. *Mind három hónapra.* *Rozs. Új árú:* 1100 mm. 7 K. 57 1/2 f., 100 mm. 7 K. 57 1/2 f., 700 mm. 7 K. 55 f., 200 mm. 7 K. 50 f., 200 mm. 7 K. 50 f., 200 mm. 7 K. 50 f., paritásra. *Zab:* 100 mm. 6 K. 75 f. *Tengeri:* 300 mm. 6 K. 45 f., kocsira rakva. *Repce:* 200 mm. 10 K. 42 1/2 f., paritásra. *Készpénzfizetés mellett.* A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

B u z a	Kilos	50 kilogramm ára		Kilos	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	76	9.85	10.—	79	—	—
"	77	9.85	10.10	80	10.20	10.25
"	78	10.05	10.20	81	10.25	10.40
Fehérmegyei	76	9.80	9.90	79	—	—
"	77	9.85	10.—	80	10.85	10.20
"	78	9.95	10.10	81	10.10	10.25
Pestvidéki	76	9.80	9.90	79	—	—
"	77	9.85	10.—	80	10.25	10.25
"	78	9.95	10.10	81	—	—
Bácskai	76	9.75	9.85	79	—	—
"	77	9.75	9.80	80	10.10	10.25
"	78	9.90	10.05	81	—	—
Bácskai	76	9.85	10.—	79	—	—
"	77	9.95	10.—	80	—	—
"	78	10.—	10.20	81	—	—
Szerb	76	—	—	81	—	—

Egyéb gabonafélék	50 kilogramm ára		
	K.-tól	K.-ig	
Rozs	aj elsőrendű	6.55	7.05
"	középminőségű	6.85	6.95
Árpa	oktatmányárú, I. r.	6.25	6.30
"	másodrendű	6.10	6.25
Köles	elsőrendű	6.75	6.90
Zab	elsőrendű	—	—
"	középminőségű	—	—
Tengeri	belföldi ó	6.30	6.40
"	belföldi új	—	—
"	ó fehé	—	—
"	ó román vagy bolgár	—	—
"	cinqüantia	—	—
Repce	kápszta	10.25	10.85

A határidőzlet folyamán a következő kötések történtek:
 Októberi buza 9.85—9.86
 Áprilisi buza (1905) 10.15—10.16
 Októberi rozs 7.63—7.70—7.64—7.66
 Októberi zab 6.79—6.75—6.77
 Szeptemberi tengeri 6.47—6.45—6.47
 Májusi tengeri (1905) 6.52—6.49—6.53—6.56

Déli egy órákor a következő záróárakat állapítottak meg hivatalosan a tözsden:
 Októberi buza . . . . . 9.85—9.86
 Buza áprilisi (1905) . . . . . 10.15—10.16
 Októberi rozs . . . . . 7.66—7.67
 Októberi zab . . . . . 6.77—6.78
 Augusztusi tengeri . . . . . 6.47—6.48
 Májusi tengeri (1905) . . . . . 6.54—6.55
Délután fél ó órákor szál:
 Októberi buza . . . . . 9.93—9.94
 Áprilisi buza (1905) . . . . . 10.22—10.23
 Októberi rozs . . . . . 7.79—7.80
 Októberi zab . . . . . 6.85—6.86
 Augusztusi tengeri . . . . . 6.54—6.55
 Májusi tengeri (1905) . . . . . 6.60—6.61

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde szilárd irányzattal indult, később azonban kedvezőtlen külpolitikai hírekre és bécsi eladásokra, csekély ingadozás után nyomott hangulat mellett mérsékeltlen gyengült.

A helyértékek piacán nyugodt volt az irányzat.

Előzőszo. Nyomott. Osztrák hitelrészvény 636.—634.25. Magyar hitelrészvény 747.50—745.50. Osztrák-magyar államvasut 632.75.—631.25. Rimamurányi vasmű 488.50. Jelzálogbank 503.50—503.25. Városi villamos vasut 327.50—327.25 korona.

Déli tőzsde. Lehangolt. Osztrák hitelrészvény 634.75—634.25. Magyar hitelrészvény 746.25—746.—. Osztrák-magyar államvasut 731.25. Magyar koronajáradék 97.20—97.15 korona.

A helyi értékek piaca nyugodt. A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizeték: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— korona, 8 napra 9—11 korona, 1904. augusztus hó végére 16—18 korona.

Utózőszo. Az utózőszo minden buzdítás híján üzletellenlét folyt le. Az árfolyamok némileg javultak; kérés azonban nem történt.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.

a) Magyar Államadósság.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for various bonds and securities.

b) Osztrák Államadósság.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for Austrian bonds.

c) Egyéb nyilvános kölcsönök.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for other public loans.

Bankok.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for various banks.

Bányák és téglagyárak.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for mines and brickworks.

Malmok.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for mills.

Takarékpénztárak.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for savings banks.

Különböző vállalatok részvényei.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for various company shares.

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for transport company shares.

Sorsjegyek.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for lottery tickets.

Pénzmozg.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, r. for currency movements.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 48.—58.— korona, vörös aprószemű 46.—52.— korona, vörös erdői 48.—52.— korona, vörös bánási 48.—52.— korona, középszemű 55.—57.— korona, nagyszemű 55.—61.— korona. Disznózsír: budapesti 60.—60.50 korona, vidéki 60.—60.50 korona. Táblaszalonna: légen szárított vidéki 49.—49.50 korona, városi 4 darabos 49.—49.50 korona, 3 darabos 53.50—54.— korona, füstölt 54.—54.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 120—120 korona, 120 darabos 85 darabos 85 korona, azonnali szállításra. Szerbiai, szokás szerinti minőség 85—85 korona, 100 darabos 85—85 korona. Szilvaiz: szlavóniai 12.50—13.— korona, szerbiai 10.50—11.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Balfour nyilatkozatai és az angol konzolok újabb érzékeny árfolyamcsökkenése semmi kétség sem hagyhat az iránt, hogy az angol politikai világ nagyon lehangolt, amely körülmény a mai előzőszoén az irányzat a bággyadságban nyilvánult. Kedvezőtlenül hatottak a párisi és new-yorki alacsonyabb jegyzések és a takarmányhiány miatt való aggodalom. A realizálás mindazonáltal csak a hitelrészvényeknél léptek erősebben előtérbe. Az üzlet folyamán magyarországi esőjelentésekre és a budapesti vásárlásokra a kuliszértékek árfolyama javult. A sorompapírokból, csekély kivétellel, nem volt forgalom.

A délitőzsde, dacára Plehve orosz miniszter meggyilkolásának, eleinte tartottak voltak az árfolyamok, csak mikor Londonból az angol konzoloknak 87%-ig való esését jelentették és folytatódtott ez a hitelrészvényekben, a helyi eladásoknál ismét a bággyadt irányzat lépett előtérbe. Berlinből a Hibernia részvényeknél emelkedést jelentettek. Prágai vasmű 2220, eschbánya 1255, brüxi közszén 610, galicai kárpit 1020.

Zárlat, magasabb berlini jegyzésekre, szilárdult. Prágai vasmű 2225, eschbánya 1260. A magánkamattal 3 1/2—3 1/2 százalék.

Bécs, július 28. (Magyar értékek zárlata) 4% aranyjáradék 118.75. Magyar koronajáradék 97.—. Tiszai és szegedi kölesön-sorsjegy 161.—. 4% magyar földterhelmentesítő kötvény 97.60. Magyar hitelbank-részvény 745.50. Magyar nyeremény-kölcsön-sorsjegy 206.25. Magyar leszámítási- és pénzváltóbank-részvény —. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Rimamurányi vasműrészvény 489.50. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 1590.—. Magyar vasuti kölesön ezüstben —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank 503.50. Adria hajózási r. t. 466.—.

Bécs, július 28. (Osztrák értékek zárlata) 4-2% papírjáradék 99.10. 4-2% ezüstjáradék 99.10—100.10. 4% osztrák aranyjáradék 118.80. Osztrák koronajáradék 99.30. 1860. sorsjegy 153.25. 1864. sorsjegy 257.—. Osztrák hitelsorsjegy 460.—. Osztrák hitelrészvény 634.75. Angol-osztrák bank —. Unionbank 516.50. Bécsi bankgyűléslet 514.—. Osztrák Länderbank 424.—. Osztrák-magyar bank 1601.—. Osztrák-magyar államvasut 631.75. Déli vasut 80.70. Elbe völgyi vasut 420.—. Dunagőzhajósági társaság 836.—. Alpeisi részvény 429.50. Dolányrészvény 340.—. 20 frankos arany 19.01. Cs. kir. arany (vert) 11.32. Londoni váltóár 239.82. Német bankváltó 117.27. Lipót-kohó 354.—. Bécsi Tramway Lít B. —. Bécsi Tramway Lít A. —. Osztrák Lloyd 680.—. Török sorsjegyek 126.—. Az irányzat szilárdult.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 28. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 112—113 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 112—114 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 110—112 fillérig. — II. Magyar s z e d e t: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 k-gramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai

eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 340 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 110—112 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 109—110 fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 106—109 fillérig.

Sertésleltétel: 1904. július 26. napján volt készlet 36.866 darab. — 1904. július 27. napján felhajtottak 417 darab. 1904. július 27. napján elszállítottak 511 darab. 1904. július 28. napján maradt készletben 33.771 darab.

Viz állás.

Table showing water levels (Viz állás) for various locations like Tisza, Körös, Maros, etc., with columns for date and level.

Advertisement for Dr. FÉRFI és NŐI nemi betegségek, featuring Dr. KAJDACSY and his clinic.

Advertisement for Butor Ehrentreu és Fuchs testvérek, located at Pest, VI. Teréz-körút 8.

Advertisement for Titkos betegségek (Secret diseases) and Dr. CZINCZÁR J., a specialist in venereal diseases.

Advertisement for Biztos gyógyulást keresőknek (Guaranteed cure for those seeking it) and Dr. Garai Antal, a specialist in venereal diseases.

SZINHÁZAK.

Péntek, 1904. július hó 29-én.

VÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
Orpheus a pokolban.
 Operette 4 felvonásban.
 Kezdeté 7 1/2 órákor

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
 Róssahgyi Kálmán mint vendég
Juczi és Jani.
 Bredei színmű 5 felvonásban.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ, BUDÁN
SZIMFONIA HANGVERSENY
 Kezdeté d. n. 5 órákor. Vége este 10 órákor.

ÓS - BUDA VÁRA VILLANYVÁROS!

Kyivta d. n. 6 órától reggeli 4 óráig.
 Ma, pénteken, július 29-én:

Nagy elit-high-life-estély.
 A honvédszereken vonás-hangversenye a kar-mester színi-elővezetése mellett.

Előkelő souvenir-ünnepély.
 Minden látogató szép emléktárgyat, esetleg variété, Polles Comique vagy Moulin rouge-jegyet kap a belépésnél.

A nagy variété színpadon még csak 3 napig!

ALEXIA
 és az egész szenzációs programm.
FOLIES COMIQUE:

ELŐSZÖR! nagy ujdonság-est. ELŐSZÖR! Szenzációs tűzijáték!

Rendező FRIEDMANN A. igazgató.
 Belépődíj 1 korona. Kedvezményes jegyek 40 fillér. utánfizetéssel érvényesek.

A legjobb új és egyszerű használt ZSÁK

vizhatlan ponyva legolcsóbban kapható

FISCHER J. ponyva- és zsák-áruházában

BUDAPEST, V., Náder-utca 31-33.
 Vezek állandóan, minden mennyiségben, használt zsákokat és becsesretek újakra használt terményzsebköveket.

Ponyvakötszőmű Intézet. Legszolidább kiszolgálás. ALAPITVA 1862.

Tessék mutatvány-számot kérni!

Az ÚJ IDŐK-ből

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap. Szerkesztő: HERCZEG FERENC. Negyedévre 4 korona.

A MAGYAR LÁNYOK cz.

képes hetilapból fiatal leányok számára. Szerkesztő: TUTSEK ANNA. Negyedévre 3 korona.

Az ÉN UJSÁGOM-ból

Képes hetilap, gyermekek számára. Szerkesztő: PÓSA LAJOS. Negyedévre 2 korona.

AZ ÚJ IDŐK ~ A MAGYAR LÁNYOK

AZ ÉN UJSÁGOM ~ KIADÓHIVATALA
 Budapest, VI., Andrásy-ut 10. szám.

CIRCUS BEKETOW

Péntek este 1/3 órákor
 3 Cetrill, 2 hólyg, 1 ur, az 6 fenomenális mutatványokkal. A kislány iskolája és agrólovagló Mlle Gastie és Boloni. The Howarth Nielsens, eredeti bohóc és bohósok. Tolep és Manolo urak, nagyserény Batondo-ugrók 10 lovon és 6 óriási elefanton. Az Miss Marquis az 6 kiltelen idomított 6 ponyjával. Trio Nowmon szenzációs mutatványok 4-szeres nyújtás.

A divatos műhímzéshez

néiközvetlenül a legújabb szerkesztési körhajtás eredeti **WHEELER és WILSON 9-os varrógép**, melyen a tű- és góbolhímlázásokon kívül a legszébb áttört és aszur-munkák végezhetők. Varrásra a legszébb és legjobb járása a legkönnyebb és legjobban. Képviselet minden nagyobb vidéki városban. Ahol nincsen, kérem hozam fordulni.

HERBSTER KÁROLY Budapest, VII. ker., Károly-körút 9. sz.
 a Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York es. & kir. udvari szállítók magyarországi vezérképviseletje.
 Nagy árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET
 vasúton és hajón, az átrakodás és csomagolás megtakarításáért, előző az olcsóbb Szabadalmazott Butorkocsival. Care és Jellinek szállító, Budapest, V., Arany-léncz-2. 34.

Jótállás mellett

szállítunk val. franciá. óvszereket, orvosiilag angol és amerikai. 1, 2, 3, 4, 6 és 8 forintra utasítják gummi vagy halhályagból. — Női kútblégességűek (Moussing tanár szabadalma) orvosi recept mellett szolgálnak darabonként 2.50 frt.

BIDET!! Minden útnak feltétlenül szükséges: 12 frt. Megbízhatóságukról és ártalmatlanságukról feltétlen garanciát vállalunk. Cégtünk a szakmában a legnépszerűbb (alakult 1898-ban) és legbiztonságosabbak a külföldi gyáraknál a legolcsóbbak. Árjegyzék zárt borítékban ingyen. **POLITZER MOR** és **PIA** os. & kir. kizárólagosan szabadalmazott orvosi kútblégességű **BUDAPESTEN, V/9** kerület, Deák-Ferenc-utca 10. szám.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-út 1.
 (A nemzeti színház bérházában.)
 Igazgató: **TOINAY LAJOS.**
 Vezető: **SPIGNITZ IMRE.**

1902. év végéig **250 millió korona** biztosítás köttetett.

A társaság mindennemű biztosítást elfogad, melynek alanyát az emberi élet képezi, a m. t. életbiztosítást, túlélés és halálesetre szóló, valamint öngyógyi nyugdíjbiztosítást, azonnal kezdődő és elhalasztott életjáradékokat, kiházasítási biztosítást, gyermekek részére szülőbetegek felvilágosítását szolgáló a magyarországi vezérképviselet Budapestben, valamint a vidéki képviselet.

Referenciákat a Magyar Általános Hitelbank ad.

Hivonat a díjtáblázatokból

A tőke elhalálozás alkalmával fixetendő		A tőke 20 év után vagy időelőtt elhalálozás alkalmával azonnal fixetendő	
Kor.	For.	Kor.	For.

Díjtétel 100 korona után			
Kor.	For.	Kor.	For.
25	1.80	26	1.85
27	1.90	28	1.95
29	2.00	30	2.05
31	2.10	32	2.15
33	2.20	34	2.25
35	2.30	36	2.35
37	2.40	38	2.45
39	2.50	40	2.55
41	2.60	42	2.65
43	2.70	44	2.75
45	2.80	46	2.85
47	2.90	48	2.95
49	3.00	50	3.05

Magyar kir. Államvasutak 114.569/504. számúhoz.
„A”
 Pályázati hirdetmény.
 Az alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére 1905. évi január hó 1-től, 1905. évi december hó végéig, denaturált borszeszből felmerülő szükségletének kielégítését, mely egy évre mintegy 800 hektoliterrel való előirányozva, biztosítani kívánván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet.
 Az erre vonatkozó jegyzék, mely egyszerűsített ajánlati mintátul szolgál, valamint a szállításra vonatkozó részletek módokat, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltár-csoportjához (A III.) szerkesztésű (Budapest, VI., Andrásy-ut 73. sz. II. emelet 47. ajtószám) ingyen kaphatók. A szabályszerűen kiállított egy koronás m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb jövő évi augusztus hó 25-iki déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a birtoklói ezen kelműzettel valóttalodni kell.
 Ajánlat denaturált borszesz szállításhoz 114.569 904. számúhoz:
 Bánatpénzül az ajánlat borszesz egy évi értékének 5%-át képezőben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi augusztus hó 25-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.
 Bánatpénz nélkül, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módokat betartása mellett állítottak ki, figyelembe vételre nem számíthatnak.
 Budapest, 1904. július hóban.
 Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazatik).

BUTOR

felkészült és 30 kivitelű részletek és készpénzért nagy választékban.
GONDA S.
 butorraktárban, István-tér 28

Csupán a jónak bizonyult, szabadalmazott **DALLI** vasaló az, amely a meleg ellen egyedül hatóságos és garantált kézzel-félezhető, mely a legújabb technológiával a legkényelmesebben és legbiztonságosabban a munka félbeszakítása nélkül lehet dolgozni.
 Helyzetben a valódi **DALLI** és a valódi **DALLI**-szerszámok kérénd, más egyebet ne tessék vásárolni. **Dalli** abszolút utóéletmentes és ezáltal világszerte a legnépszerűbb.
 Deutsche Gießhoff-Ges. Dresden.
 Nagyban képviselő és raktár Magyarországon részére: Schaffer József Mihály, Budapest, VI., Vörösmarty-utca 6/a.

Üzletáthelyezés

mint az összes még raktáron levő finom és egyszerű **BUTOROK,**

u. m.: hálósóbak, ebéd-lők, szalon-, angol-, réz- és borbutorok, szőnyeg-garnitúrák, képek stb. 30% árcsökkenéssel eladhatók. 19274

Butorraktár
 IV., Váci-utca 69. I. em.

Magyar kir. Államvasutak Üzletvezetői Igazgatósága. 17990-II. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetői igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyat hirdet az Arad állomástól Budapestig tartó 16-estendő emeletes lakatya-épület megépítésére és ezzel kapcsolatos munkákra.

A költségvetés, a szerződés tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az írtak szerinti általános és részletes feltételek Aradon, a magyar királyi államvasutak üzletvezetői igazgatósága hivatalos órák alatt 2 korona leértése mellett átvételre kint. A leendő tervet megtekintethetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1904. évi augusztus hó 17-én déli 12 óráig kell benyújtani, elnyújtott üzletvezetői igazgatósága részére.

Az ajánlatokat egy koronás és ajánlat mellékeléssel ívenként 50 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani.

„Ajánlat a magyar királyi államvasutak Arad állomástól Budapestig tartó 16-estendő emeletes lakatya-épület megépítésére építési munkálataira.”

Az ajánlat napján, vagyis 1904. évi augusztus hó 16-án déli 12 óráig 600 ezer hatszsz korona bánatpénzt kell a magyar királyi Államvasutak aradi üzletvezetői igazgatóságának átadni.

A bánatpénzről szóló feltétel az ajánlatot nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbbi jegyzett árfolyamok szerint számíthatnak, de névértékük felbecsülésében nem vétetnek.

Csak Helykorán beérkezett írásbeli ajánlatok számíthatnak a tárgyalás alapjául.

Távírási uton tett ajánlatok érvénytelenek nem vétetnek. Posta útján benyújtott ajánlatok és bánatpénzek tértelvényekkel adandók fel.

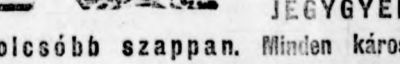
Az ajánlatok lefektetése után a pályázati határidő eltelte után 2 héttel az ajánlatot meg, a bánatpénz visszatérítéséig a döntéstől számított 3 napon belül eszközölhetik. Aradon, 1904. július hó. Az üzletvezetői igazgatóság. (Utányomás nem díjazatik).

Schicht-zappan

legjobb, legkiadósabb és ennélfogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrésztől mentes. Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht”-nével és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

„SZARVAS” vagy „KULCS” JEGYGYEL

Minden káros alkatrésztől mentes. Mindenütt kapható!

